

NARAVNI PARKI SLOVENIJE

www.slovenia.info

I FEEL
SLOVENIA

Slovenija je med državami z največjo biotsko raznovrstnostjo in s tem ohranjenostjo narave v Evropi. Obsežna naravno ohranjena območja so prav gotovo primerjalna prednost Slovenije, ki je razvojna priložnost turizma, naravnega k uresničevanju želje po miru, sprostitvi, doživljanju krajine, spoznavanju rastlinskih in živalskih vrst ipd.

Tam, kjer zaradi naravnih lepot zaštone dih...

Slovenija na majhnem prostoru ponuja izjemen mozaik biotske, krajinske in kulturne raznovrstnosti ter velikega števila naravnih vrednot in kulturne dediščine. Trenutno je v Sloveniji okoli 12 odstotkov površine v zavarovanih območjih in 35,5 odstotkov varovanih v okviru Nature 2000, status naravne vrednote pa je podeljen 14.901 vrednim delom narave.

Z njihovim upravljanjem skrbimo za ohranjanje zakladov narave, njim prilagojen razvoj tamkajšnjega prebivalstva in ne nazadnje za oblikovanja novih vzorcev razvoja, ki temeljijo na zmožnostih narave in kot taki pomenijo odgovor na izzive, ki jih prinaša globalizacija.

Jezero v Veliki dolini - Park škocjanske jame

- 02_ Uvod
- 04_ Zemljevid NARAVNI PARKI SLOVENIJE
- 06_ Naravni parki Slovenije
- 07_ **TRIGLAVSKI** narodni park
- 10_ **ŠKOCJANSKE JAME**
- 12_ **KOZJANSKI** park
- 14_ **NOTRANJSKI** regijski park
- 16_ Krajinski park **GORIČKO**
- 18_ Krajinski park **KOLPA**
- 20_ Krajinski park **SEČOVELJSKE SOLINE**
- 22_ Krajinski park **LOGARSKA DOLINA**
- 24_ Krajinski park **LJUBLJANSKO BARJE**
- 26_ Krajinski park **STRUNJAN**
- 28_ Krajinski park **LAHINJA**
- 30_ Naravni rezervat **ŠKOCJANSKI ZATOK**
- 32_ Krajinski park **RADENSKO POLJE***
- 34_ Regijski park **KAMNIŠKO-SAVINJSKE ALPE***

*parki v ustanavljanju

1

2

4

9

13

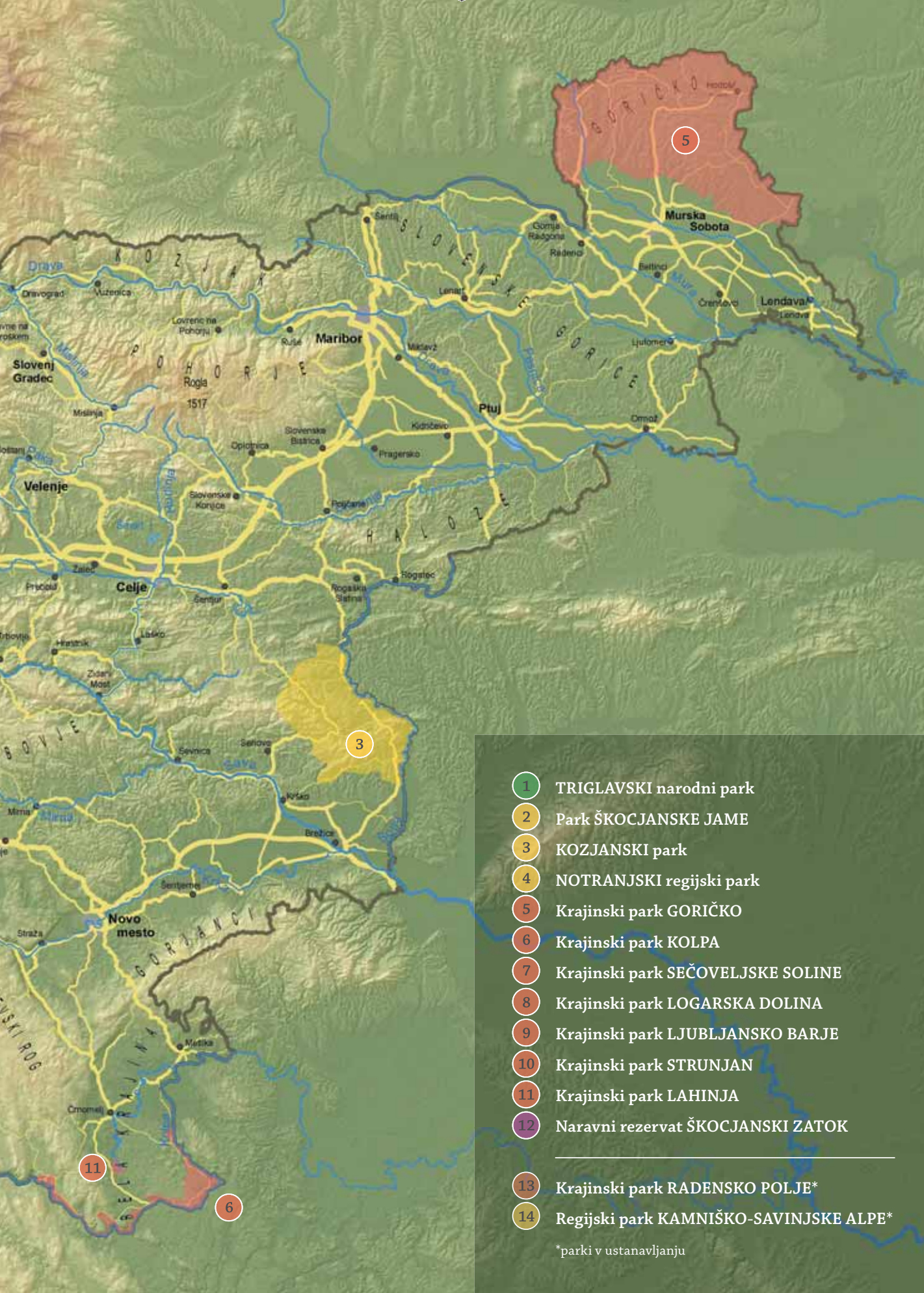
7

10

12

8

14

- 1 TRIGLAVSKI narodni park
- 2 Park ŠKOCJANSKE JAME
- 3 KOZJANSKI park
- 4 NOTRANJSKI regijski park
- 5 Krajinski park GORIČKO
- 6 Krajinski park KOLPA
- 7 Krajinski park SEČOVELJSKE SOLINE
- 8 Krajinski park LOGARSKA DOLINA
- 9 Krajinski park LJUBLJANSKO BARJE
- 10 Krajinski park STRUNJAN
- 11 Krajinski park LAHINJA
- 12 Naravni rezervat ŠKOCJANSKI ZATOK

- 13 Krajinski park RADENSKO POLJE*
- 14 Regijski park KAMNIŠKO-SAVINJSKE ALPE*

*parki v ustanavljanju

Naravni parki Slovenije

Naravni parki so območja v Sloveniji, na katerih je stopnja naravne in kulturne ohranjenosti najvišja, zato postajajo eno »najimennitnejših« območij, ki že zdaj sooblikujejo del turistične infrastrukture (informacijska središča, poti ...). Preživljanje prostega časa v ohranjeni naravi in privlačni krajini je v sodobni družbi vse bolj priljubljeno. Naravni parki, ki omogočajo mir, sprostitve, doživljanje neokrnjene narave, uživanje v naravnih lepotah, opazovanje žive in nežive narave, doživljanje krajine, spoznavanje tamkajšnje kulture ter odkrivanje zgodovine posameznega kraja in tradicionalnega življenja v pogovoru z domačini ter številne dejavnosti, povezane z naravo (fotolov, sprehodi, planinarjenje ipd.), zato postajajo »nadstandard« v turistični ponudbi.

V Sloveniji zavarovana območja narave delimo na različne kategorije, ki so mednarodno priznane (kategorizacija IUCN). Temeljna je ločitev na širša in ožja zavarovana območja. Za širša se uporablja splošni izraz naravni parki. Glede na kategorizacijo so v Sloveniji ustanovljena ta zavarovana območja:

širša zavarovana območja ali naravni parki:

- 1 narodni park (IUCN: II/V),
- 3 regijski parki (IUCN: V/II),
- 44 krajskih parkov (IUCN: V);

ožja zavarovana območja:

- 52 naravnih rezervatov (IUCN: IV in I),
- 1217 naravnih spomenikov (IUCN: III).

Obiskovalci naravnih parkov lahko parke spoznavajo s pomočjo številnih informacij, ki jih je mogoče dobiti v in-

formacijskih središčih in točkah, na informativnih tablah, lahko jih neposredno doživljajo, ko gredo po označenih parkovnih poteh, se udeležujejo vodenih izletov, naravoslovnih in ustvarjalnih delavnicah ali pa različnih izobraževalnih programov. Pešpoti, kolesarske steze, vinsko-turistične ceste povezujejo naravne lepote, kulturne spomenike, privabljajo obiskovalce in jim omogočajo, da navezujejo stike z domačini.

Za spoznavanje najlepših in najzanimivejših koticov naravnih parkov so za obiskovalce organizirani tudi vodeni izleti po parku pod strokovnim vodstvom naravovarstvenih nadzornikov – parkovnih vodnikov. Doživetja še dodatno popestrijo številne prireditve s prikazi tradicije in sodobne ustvarjalnosti, zbirke, razstave, delavnice, koncerti. V naravnih parkih so tudi možnosti za prenočitev, enodnevne in večdnevne družinske izlete ter različne druge oblike spoznavanja narave in kulturne dediščine ter za rekreacijo, kot so sprehod, tek, čolnarjenje, jahanje, kolesarjenje in druge oblike tovrstne ponudbe.

Nekaj te ponudbe vam predstavljamo v tej publikaciji. Dejavnosti v naših naravnih parkih so izredno obsežne, zato smo pripravili le kratek izbor najvidnejših.

Želimo vam veliko užitka in novih doživetij v neokrnjeni naravi naših parkov.

Uredništvo

Triglavski narodni park

Zima v Logarski dolini

Močvirska logarica

TRIGLAVSKI NARODNI PARK

Kjer zaradi naravnih lepot zastane dih

OSEBNA IZKAZNICA PARKA

Lega: severozahodna Slovenija blizu tromeje z Avstrijo in Italijo; zajema skoraj celotno območje slovenskega dela Julijskih Alp

Velikost: 83.982 ha (839 km²)

Podatki o ustanovitvi parka: 1924, razširjen 1981 in 2010

Naravni pomen: naravne vrednote: 1013, park je v celoti ekološko pomembno območje, območje Natura 2000 (SPA) za 17 vrst ptic, območje Natura 2000 (SCI) za 9 živalskih in 5 rastlinskih vrst ter 23 habitatnih tipov

Mednarodni pomen:

- Diploma Sveta Evrope 2004
- UNESCO – 2003 sprejet v mrežo območij MAB kot biosferno območje

TRIGLAVSKI NARODNI PARK

Korita reke Soče

Triglavski narodni park je edini narodni park v Sloveniji, ki varuje zadnja območja prvobitne narave v Alpah. Poimenovan je po Triglavu, najvišji gori in simbolu Slovenije. Odslikava ga viharno morje najvišjih vrhov Julijskih Alp, njihovih našaganih grebenov, navpičnih sten, globoko vrezanih dolin, težko dostopnih sotesk, divjih voda, gozdov, plavajočih preprog alpskega cvetja, gorskih trat in melišč, visokogorskega krasa, ledeniških jezer in razsipnega razkošja biotske raznovrstnosti.

Uprava: Triglavski narodni park

Ljubljanska 27, 4260 Bled, tel.: 04/57 80 200, telefaks: 04/57 80 201, triglavski-narodni-park@tnp.gov.si, www.tnp.si

Informacijsko središče Triglavsko roža Bled

Ljubljanska cesta 27, 4260 Bled, tel.: 04/57 80 200, 04/57 80 205, telefaks: 04/57 80 201, info.trb@tnp.gov.si

Odprto od maja do septembra od torka do nedelje med 10. in 18. uro; od oktobra do aprila od torka do petka med 12. in 16. uro ter v soboto in nedeljo med 10. in 18. uro.

Informacijsko središče Dom Trenta

Na Logu, Trenta, 5232 Soča, tel. in telefaks: 05/38 89 330, 031 671 675, dom-tnp.trenta@tnp.gov.si
Odprto od maja do oktobra med 10. in 18. uro.

Pocarjeva domačija v Zgornji Radovni

Zgornja Radovna 25, 4281 Mojstrana; tel.: 04/57 80 200, telefaks: 04/57 80 201, triglavski-narodni-park@tnp.gov.si

Odprto od 16. maja do 24. junija in v septembru ob sobotah in nedeljah med 11. in 18. uro; od 25. junija do 31. avgusta ob petkih, sobotah in nedeljah med 11. in 18. uro.

Vstop v park je prost.

Po Soški poti, Trenta

Poleg območja ohranjene narave in kulturne krajine je Triglavski narodni park tudi prostor, v katerem je mogoče raziskovati, se izobraževati, preživljati oddih in doživljati naravo. Gorski vrhovi, divje in globoke soteske, bogastvo rastlinskega sveta, kulturna krajina s planinami in slikovitimi vasicami z bogato kulturno dediščino vabijo k obisku.

VREDNO OGLEDA

- **izjemen visokogorski svet:** Triglavska severna stena, druga najvišja stena v Vzhodnih Alpah, številna naravna okna (med največjimi Veliko okno v Prisanku, Okno v Zadnjem Prisanku, Hornovo okno v Jalovcu), skalni obraz Ajdovske deklince v severni steni Prisanka;
- **rastlinski svet,** ostanki pragozdov, rušje nad zgornjo gozdno mejo, barje na Pokljuki, planinsko cvetje in številne endemične rastlinske vrste;
- **reke,** predvsem smaragdna reka Soča, ki je za mnoge najlepša reka v Alpah, slapovi in kraški izviri (Savica, Peričnik, Spodnji in Zgornji Martuljkov slap, Šum v Vintgarju, slap na Ribnici, Nadiža v dolini Tamar, izvir Soče, slapovi v dolini Koritnice, slapovi pod planino Zapotok ter številni manjši slapovi na pritokih Soče in Tolminke) ter ledeniška jezera (Bohinjsko jezero), skupina visokogorskih jezerc (Triglavska, Kriška, Krnska jezera), ...
- **soteske in korita:** npr. »fosilna« Poključka soteska (po poti iz Krnice ali z Zatrnika, 2 do 3 ure), korita Tolminke in Zadlaščice po označeni krožni poti od parkirišča nad Zatolminom, združljivo z izletom v vas Čadrg (1,5 ure, z izletom v Čadrg 3 ure), korita Martuljščice, Martuljski slapovi in krnica Za Akom (izhodišče Gozd - Martuljek, 4 ure), soteska Vintgar na reki Radovni, korita Mostnice (izhodišče: parkirišče nad Staro Fužino);
- **naravne vrednote:** npr. naravni rezervat Zelenci (izvir Save Dolinke med Ratečami in Podkorenom), šotno barje Goreljek (izhodišče: Mrzli Studenec);
- **značilne in slikovite pašne planine:** npr. pašne planine Bohinja (izhodišče: parkirišče nad Staro Fužino – Hudičev most – korita Mostnice – planinska koča na Vojah – zatrep Voj – planina Grintovica – planina Krstenica – planina Blato – Stara Fužina), ovčja planina Za Skalo (izhodišče: Vas na Skali, Soča);
- **informacijske točke TNP:** npr. na Starem Tamarju med potjo na Vršič ter vzpon z Vršiča čez Vratca na Slemenovo špico (3 ure);
- **tek na smučeh** po urejenih progah (Zgornja in Spodnja Bohinjska dolina, Zgornje Gorje, Zgornja Radovna, Gorjuše, Pokljuka, Gorjuše, Zgornja Radovna, Planica s Tamarjem, dolina Trenta);
- **ogled Bohinja,** vasi Stara Fužina in Studor z muzejema (Planšarski muzej in Oplenova hiša) ter studorskih kozolcev;
- **različna stavbna kultura** – tipične bohinjske, tolminske, bovško-trentarske in gornjesavske hiše, pastirska naselja, slikoviti cerkvi sv. Janeza in sv. Duha ob Bohinjskem jezeru,

Korita Mostnice

spominska cerkvica na Javorci, Ruska kapela pod Vršičem..., trdnjavi Kluže in Predel.

Obiskovalci lahko številne zanimivosti parka spoznavajo po teh označenih parkovnih poteh:

- **Pot Triglavske Bistrice v dolini Vrata** za doživetje ene najlepših ledeniških dolin v Alpah (izhodišče: Mojstrana (pri Rosu), 4 do 5 ur);
- **Soška pot** združuje izjemne naravne lepote in značilno kulturno dediščino od izvira Soče po dolini Trente in Soče do meje parka pri Kršovcu, Kal - Koritnica (izhodišče: izvir Soče, do informacijskega središča v Trenti 2 do 3 ure, dolžina celotne poti je 20 kilometrov);
- **Poključka učna pot** skozi gozdove, čez pašne planine in do nekaterih zgodovinskih zanimivosti, ki se povezujejo v tematsko parkovno pot (izhodišče: Mrzli Studenec, ogled traja 3 ure);

- **Učna pot šotno barje Goreljek** za spoznavanje posebnosti in pomena šotnih barj, ki spadajo med območja najdragocenejše narave v Evropi (izhodišče: Goreljek, 1 ura);
- **Kolesarska pot Radovna:** doživite Radovno – dolino, reko in vasi – s kolesom ter spoznajte njene naravne in kulturne posebnosti (izhodišče: Krnica pri Zgornjih Gorjah, 2,5 do 3,5 ure kolesarjenja s postanki ob informacijskih točkah in ogledom Pocarjeve domačije (muzej – 1 ura) ter grbinastih travnikov in Gogalove lipe).

REDNE LETNE PRIREDITVE

- **18. maj:** dan muzejev - dan odprtih vrat v Informacijskem središču Dom Trenta, Informacijskem središču Triglavsko roža Bled in Pocarjevi domačiji v Zgornji Radovni
- **24. maj:** evropski dan parkov: mednarodni Belarjev naravoslovni dan – orientacijski pohod po sistemu skritih pisem od izvira Soče do Informacijskega središča TNP v Trenti (za osnovnošolce iz okolice parka ter Avstrije, Italije in Hrvaške)
- **Druga polovica maja:** organizirano vodenje po Poključki učni poti (ob evropskem dnevu parkov in ob tednu gozdov)
- **Junij:** poletni kulturni večer na Pocarjevi domačiji

- **Druga polovica julija:** trentarski sejem s spremljajočimi prireditvami, mednarodni glasbeni forum Trenta za mlade nadarjene glasbenike iz vsega sveta pod pokroviteljstvom Dunajske filharmonije in dva sklepna koncerta na godalih

OBČASNE PRIREDITVE

- **Petkovi popoldnevi v parku:** zadnji petek v mesecu od maja do septembra – ustvarjalne delavnice v naravi za mlade in mlade po srcu, na katerih boste odkrivali skrivnosti parka
- **Triglavsko tržnica in Brihta:** vsako tretjo soboto v mesecu pred Informacijskim središčem Triglavsko roža Bled med 10. in 12. uro poteka Triglavsko tržnica, na kateri kmetje prodajajo pridelke in izdelke z območja Triglavskega narodnega parka in okolice. Hkrati poteka otroški program Brihta, namenjen vsem otrokom, ki radi odkrivajo, raziskujejo in spoznavajo naravo na ustvarjalnih raziskovalnih delavnicah
- **Sredini večeri v Informacijskem središču Triglavsko roža Bled:** vsako sredo ob 19. uri – v celem letu se zvrstijo odprtja likovnih in fotografskih razstav, strokovna predavanja ter filmski večeri z gorniško tematiko in gledališke predstave gledaliških skupin iz Triglavskega narodnega parka in okolice
- **Predavanja in otroške delavnice** v Informacijskem središču Triglavsko roža Bled

(Malem središču TNP), kjer lahko odrasli prisluhnejo temam o varovanju in ohranjanju narave, otroci pa ustvarjajo in se igrajo na poučnih delavnicah

- **Predstavitve Triglavskega narodnega parka v besedi in sliki,** legenda o Zlatorogu ter organiziranje ustvarjalnih delavnic na šolah, v naravi ali informacijskih središčih po dogovoru
- **Fotografske delavnice za ljubiteljske fotografe,** ki želijo zbirati fotografsko gradivo o naravnih, kulturnih in etnoloških posebnostih parka

Gamsi

Bohinjsko jezero

Zoisova zvončnica

Julijske Alpe

DOSTOP DO PARKA

Avtobus vozi iz Ljubljane do Bleda in naprej do Bohinjske Bistrice, Bohinjskega jezera in Hotela Zlatorog na zahodni obali Bohinjskega jezera, na Jesenice in v Mojstrano, Gozd - Martuljek, Kranjsko Goro in Rateče. Poleti je mogoč prevoz z avtobusom iz Kranjske Gore čez Vrščic v Bovec. Avtobusne proge so tudi v Tolmin, Kobarid in Bovec iz smeri Nove Gorice ter Idrije in Ljubljane.

Z **vlakom** iz Ljubljane se lahko pripeljete do postaje Lesce - Bled, od koder vozijo naprej krajevni avtobusi. Z Jesenic (zveza za Ljubljano, Avstrijo) vozi vlak do Nove Gorice in nazaj.

Med Bohinjsko Bistrico in Podbrdom ter Mostom na Soči vozi tudi **avtovlak**, ki ima poseben prostor za kolesa.

Mohorčičeva jama

Najgloblji in največji podzemni kanjon v Evropi, začaran v skrivnostnih globinah Krasa, v katerih izginja reka Reka. Simbol podzemne Slovenije, skrite v nedostopnem svetu večnega rojevanja, izginjanja in pretakanja podzemnih voda. Labirint podzemskih rogov, dvoran, brezen s čudovitim kapniškim okrasjem različnih oblik in velikosti. Na površju tipična kraška krajina z vsemi značilnimi kraškimi pojavi, kot so vrtače, jame, brezna in globoke udornice. Svojevrstna arhitekturna dediščina. Bogato arheološko območje z znanim kulturnim in daritvenim prostorom iz bronaste dobe ter s številnimi dragocenimi prazgodovinskimi najdbami.

Uprava: Javni zavod Park Škocjanske jame
Škocjan 2, 6215 Divača, tel.: 05/70 82 100, telefaks: 05/70 82 105,
psj@psj.gov.si, www.park-skocjanske-jame.si

Informacijski center
Matavun 12, 6215 Divača, tel.: 05/70 82 110, telefaks: 05/70 82 111,
Rezervacije: tel.: 05/70 82 104, telefaks: 05/70 82 105, psj.info@psj.gov.si.

Odprto: januar – marec in november – december vsak dan od 9.00 do 13.00 oz. do 15.00 ob nedeljah in praznikih, aprila, maja in oktobra do 15.30 ter junij – september do 17.00, ogledi jam celo leto od 10.00 (po urniku). Škocjanske jame so odprte vsak dan, v poletni sezoni (junij – september) so vodeni ogledi vsako uro od 10.00 do 17.00. V tem času si lahko ogledate tudi muzejske zbirke. Ogled je za vse, ki obišejo Škocjanske jame, brezplačen.

PARK ŠKOCJANSKE JAME

Skrivnosten in čaroben svet podzemlja

OSEBNA IZKAZNICA PARKA

Lega: jugozahodni del Slovenije, na robu Krasa

Velikost: 413 ha (4,13 km²)

Podatki o ustanovitvi parka: 1996

Naravni pomen: naravne vrednote: 52, park je v celoti ekološko pomembno območje, del območja Natura 2000 (SPA), del območja Natura 2000 (SCI)

Mednarodni pomen:

- UNESCO – 1986 vpisan na seznam svetovne dediščine
- UNESCO – 1999 podzemno kraško mokrišče razglašeno za območje Ramsarske konvencije
- UNESCO – 2004 sprejet v mrežo območij MAB kot biosferno območje Kras

Park Škocjanske jame,
Slovenija

Območje Škocjanskih jam ponuja veličasten stik zemeljskega in onstranskega sveta, ki je človeka navduševal v tisočletjih od prazgodovine do dandanes. Ogledate si lahko podzemni svet Škocjanskih jam ali pa se sprehodite po pešpoti okoli naravnih spomenikov Velike in Male doline, kjer so na pojasnjevalnih tablah predstavljene številne zanimivosti in značilnosti tega enkratnega območja.

VREDNO OGLEDA

- **Škocjanske jame**, ki jih je mogoče obiskati vsak dan vse dni v letu. Oglad poteka vodeno, traja pa okoli 1 ure in 30 minut,
- **Mahorčičeva in Mariničeva jama ter Mala dolina** (na novo odprta od leta 2011),
- **Velika dolina** (163 m globoka udorna dolina, na koncu katere reka Reka ponikne v jame), ogled katere je v poletni sezoni združen s klasičnim ogledom Škocjanskih jam,
- **mikroklimatske posebnosti** v dveh udornicah, Veliki in Mali dolini, z nenavadnim stikom alpskega rastlinstva,
- več **velikih udornic** s sledovi nekdanjih podzemskih tokov (Globočak, Sokolak, Lisičina ...),
- slikovito 116 m globoko **brezno Okroglica** sredi vasi Škocjan,

- krajina tipičnega **submediteranskega** rastja,
- **muzejske zbirke v Škocjanu**, ki so na ogled v vasi Škocjan, in sicer etnografska v J'kopinovem skednju, zbirka o zgodovini odkrivanja Škocjanskih jam v Jurjevem skednju ter biološka, geološka in arheološka zbirka v naravoslovnem centru,
- **naselja s tipično kraško arhitekturo**,
- številna **arheološka najdišča**.

Obiskovalci lahko spoznavajo Kras in njegove zanimivosti tudi po srednje zahtevni krožni učni poti Škocjan, ki sprehajalce v dobri uri in pol popelje okrog udornic Velike in Male doline v osrčju parka. Na informativno-izobraževalnih tablah je mogoče spoznavati glavne značilnosti kraških pojavov, številne zanimivosti rastlinstva in živalstva na Krasu ter bogato kulturno dediščino in zgodovino teh krajev. Za obiskovalce so po učni poti organizirane vodene ekskurzije, ki so po predhodnem dogovoru predvidene med šolskim poukom od ponedeljka do petka.

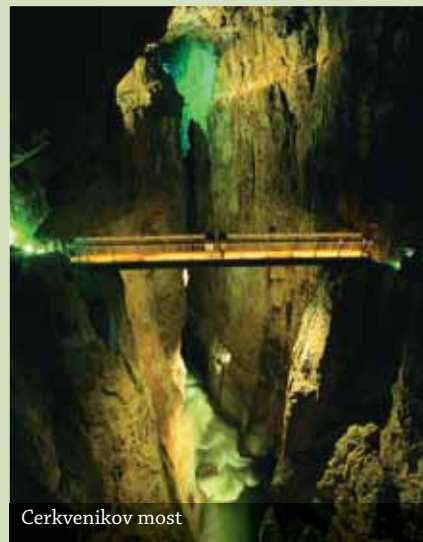
REDNE LETNE PRIREDITVE

April: pohod ob ponoru Reke v organizaciji Turističnega društva Škocjan

Zadnja nedelja v maju: dan parka Škocjanske jame – belajtna

Junij: Škocjanfest – festival gledaliških skupin in pevskih zborov v organizaciji Turističnega društva Škocjan

Julij/avgust/september: ustvarjalne delavnice

Cerkvenikov most

Pri J'kopinu

Potonike v gozdu

Netopir

Vasi Škocjan, Betanja in Matavun nad jamami

DOSTOP DO PARKA

Do parka lahko obiskovalci pridejo na več načinov. Najenostavnejša pot je po avtocesti Ljubljana–Koper, kjer zavijete na izvoz za Divačo in sledite občestnim oznakam za Škocjanske jame še dva kilometra. Z regionalne ceste je označen odcep za Škocjan, v vasi Matavun pa za informacijski center. Na cesti Ribnica–Divača je v Famljah označen odcep za Park Škocjanske jame.

Vedno več popotnikov prihaja do Divače z vlakom ali avtobusom in nato peš po označeni pešpoti, ki vodi skozi vas Dolnje Ležeče do informacijskega centra v parku (za zemljevid pešpoti vprašajte na železniški postaji v Divači). Lahko pa se odločite za brezplačno avtobusno povezavo Divača–Škocjanske jame.

Grad Podsreda

Na stiku alpskega in panonskega sveta so narava in ljudje ustvarili edinstven mozaik cvetočih travnikov, visokodebelnih travniških sadovnjakov, vinogradov, domačij in poti do njih, v katerem se kulturna krajina, posejana z gradovi, samostani in cerkvami, prepleta s strmimi gozdnimi pobočji in skritimi potoki ter slikovitimi soteskami.

Uprava: Javni zavod Kozjanski park
Podsreda 45, 3257 Podsreda, tel.: 03/80 07 100, tel-efaks: 03/80 07 108, kozjanski-park@kp.gov.si, www.kozjanski-park.si

Informacijski center Podsreda
Podsreda 45, 3257 Podsreda
Odperto vsak dan 8.00–16.00.

Grad Podsreda
Odperto vsak dan 10.00 – 18.00, razen ponedeljka, pozimi zaprto. Strokovno vodstvo po predhodni najavi vsak dan.

Vstop v park je prost.

KOZJANSKI PARK

Krajina mnogih obrazov

OSEBNA IZKAZNICA PARKA

Lega: vzhodna Slovenija, zahodno od Sotle, mejne reke s Hrvaško

Velikost: 20.600 ha (206 km²)

Podatki o ustanovitvi parka: 1981

Naravni pomen: naravne vrednote: 89, park je skoraj v celoti ekološko pomembno območje, območje Natura 2000 (SPA) za 12 vrst ptic, območje Natura 2000 (SCI) za 15 živalskih vrst in 7 habitatnih tipov

Mednarodni pomen:

- UNESCO – 2010 sprejet v mrežo območij MAB kot biosferno območje Kozjansko - Obsotelje

Kozjanski
park

Odmaknjenost kozjanske krajine je omogočila edinstveno sožitje narave in kulture, tradicije in sodobnosti, ki obiskovalcu ponujajo neponovljive podobe. Glede na želje in zanimanje so organizirani tudi naravoslovnih in projektnih dnevi za šolajočo se mladino ter vodeni ogledi srednjeveških trgov in gradov, starih mlinov, romarskih cerkev in turističnih kmetij za organizirane skupine.

VREDNO OGLEDA

- **mokrišča ob Sotli**, slikovita **rečna soteska Bistrice in soteska Zelenjak** ter dolina Grusce,
- **suhi travniki na Vetrniku in Oslici** z izredno raznovrstnostjo rastlinskih in živalskih vrst,
- **Nuččev hrast** v Gregovcah, najdebelejši hrast (*Quercus robur*) v Sloveniji,
- visokodebelni travniški sadovnjaki,
- **gradovi** – Podsreda, Bizeljsko in Pišcece ter ruševine gradu Kunšperk, samostan Olimje (vstopnina),
- **obnovljen trg** v Podsredi, trg Pilštanj, romarsko središče na Sveti gori, številne cerkve in znamenja,
- ohranjene in obnovljene **tipične kmečke hiše** in gospodarska poslopja, repnice...

- **Geološka učna pot** (10 km, krožna pot) poteka okoli naselja in samostana Olimje. Poleg 21 geoloških točk, ki prikazujejo geološko zgodovino in geološke posebnosti Kozjanskega, je ob poti vredna ogleda še marsikatera naravna in kulturna znamenitost;
- **Učna pot Travniki–Vetrnik** (2 km, krožna pot) vodi prav okoli najvišjega vrha Vetrnika (709 m). Poleg izrednega razgleda po kozjanski pokrajini obiskovalcu prikaže bogastvo in raznovrstnost življenjskega prostora suhih travnikov;
- bizeljske pešpote vključujejo **Pot k repnicam** (od vinske kleti Istenič do območja repnic, 5 km), **Vidovo pot** (od repnic do Sv. Vida, 3 km), **Grajsko pot** (od središča Bizeljskega do bizeljskega gradu, 6,5 km) in **Pot po Orešju** (krožna pot, 5,7 km);
- **Slomškova pot** se začne na Bizeljskem v južnem delu Kozjanskega parka, poteka čez celotno območje parka do Olimja (najsevernejša točka parka) in nato še naprej do Sloma pri Ponikvi;
- **Evropska pešpot E7** vstopi v park v Križah (na jugozahodu parka), prečka Orlico in se s Svetih gor spusti v dolino Bistrice ter čez vinorodno gričevje vodi popotnika do Olimja, kjer zapusti območje parka.

REDNE LETNE PRIREDITVE

Januar: sprehod po zasneženi krajini, ob zamrznjenih potokih ponuja neponovljive podobe parka

Februar: zacvetita jarica in rumeni dren, obrezovanje visokodebelnih jablan, Valentinov pohod na Bohor

Marec: grad Podsreda, »najbolj grajski med gradovi na Slovenskem«, odpre svoja vrata

April: velikonočne ustvarjalne delavnice (izdelovanje butar, pirhrov)

22. april: dan Zemlje – praznovanje pripravijo v Podsredi v sodelovanju z osnovnimi šolami

Maj: vrnitev čebelarja v bizeljski peskokop

18. maj: dan muzejev – prost vstop v vse objekte Kozjanskega parka

24. maj: razstava na temo narava in naravarstvo, organizirani pohodi, dan odprtih vrat

Junij/julij/avgust: razstave na gradu Podsreda, Glasbeno poletje na gradu Podsreda – glasbeni seminarji in koncerti

Drugi konec tedna v oktobru: praznik kozjanskega jabolka – večdnevna prireditve s strokovnim srečanjem, fotografskim ekstemporom in sejmom s kulturno-zabavnim programom

November/december: adventne in božične ustvarjalne delavnice na upravi parka v Podsredi

Navadna jarica

Lastovičar

Suhi travniki

V Kozjanskem parku je 50 km označenih in urejenih pešpoti, ki so opremljene z vodniki in zloženkami in obiskovalcem omogočajo spoznavanje številnih zanimivosti parka, in sicer:

- **Emina romarska pot** povezuje kraje, povezane z življenjem sv. Eme (pred 995–ok. 1045). Pot poteka čez Koroško, Štajersko, Dolenjsko in Gorenjsko ter je povezana z istoimensko potjo v Avstriji (Hemma Pilgerweg);
- **Pešpot Podsreda** (32 km, krožna pot) povezuje naravne in kulturne zanimivosti v okolici srednjeveškega trga Podsreda. Ima tri izhodišča: trg Podsreda, grad Podsreda in Trebče;
- **Pešpot Pilštanj** (4 km, krožna pot) povezuje naravno in kulturno dediščino srednjeveškega trga Pilštanja ter razgledno točko na hribu Vno gora;
- **Vodna učna pot Bistrice ob Sotli** (3 km) vključuje 7 točk, kjer spoznavamo delovanje in energijo reke Bistrice nekoč in danes;

Reka Sotla

DOSTOP DO PARKA

V Kozjanski park lahko prispemo s Štajerskega (odcep Dramlje iz ljubljanske ali Slovenska Bistrice z mariborske smeri) in dolenske strani (odcep Krško ali Brežice). Za prihod v informacijsko središče parka v Podsredi, ki je od Ljubljane oddaljeno 120 km, bomo od vseh odcepov potrebovali še približno pol ure vožnje po regionalnih cestah.

Presihajoče Cerknjsko jezero

NOTRANJSKI REGIJSKI PARK

Velik čudež narave

OSEBNA IZKAZNICA PARKA

Lega: južni del osrednje Slovenije, središče Notranjske

Velikost: 22.200 ha (222 km²)

Podatki o ustanovitvi parka: 2002

Naravni pomen: naravne vrednote: 404, od tega 297 podzemnih jam, park je v celoti ekološko pomembno območje, območje Natura 2000 (SPA) za več kot 20 vrst ptic, območje Natura 2000 (SCI)

Mednarodni pomen:

- UNESCO – razglašen za območje Ramsarske konvencije

Čarobna kraška krajina, ki ima v vsakem letnem času drugačen obraz, je vihar biotske raznovrstnosti zaradi cikličnega presihanja in ponovnega rojevanja Cerknjskega jezera, največjega presihajočega jezera v Evropi. Visoka stopnja ohranjenosti in izjemna raznovrstnost naravnih življenjskih prostorov. Raj za ptice različnih vrst. Krajina, ki jo zaznamuje tradicionalna kmetijska raba, ponekod pa vrtačasti kraški relief. Poučna zgodovina objestnih poskusov človeka, da bi z izsuševanjem močvirja in zapiranjem vodnih požiralnikov preprečil naravni cikel presihanja jezera.

Uprava: Javni zavod Notranjski regijski park
Tabor 42, 1380 Cerknica, tel.: 01/70 90 626, telefaks:
01/70 90 633,
info@notranjski-park.si, www.notranjski-park.si

Vstop v park je prost.

NOTRANJSKI REGIJSKI PARK

Na svetu morda ni območja, ki bi obiskovalcu ponujalo toliko različnih vtisov kakor ravno Cerknško jezero. Kadar je jezero polno vode, ga zlahka najdete, saj meri do 29 km² in je največje v Sloveniji. Toda rado se tudi zgodi, da stojite na jezeru in ga ne vidite. Takrat se razkrijejo s pisanim cvetjem posejani mokrotni travniki in osupljivi požiralniki. V parku lahko opazujete ptice, preizkušate svojo ribiško srečo, lovite ravnotežje na zamrznjenih ledenih ploskvah, zaužijete lepoto sončnega vzhoda in še bi lahko naštevali.

VREDNO OGLEDA

- kraško polje s **presihajočim jezerom** in slikovitimi **kraškimi pojavi**: bruhalniki, estavelami, ponori in ponornimi jamami, vodnimi požiralniki, površinskimi vodotoki,
- slikovita kraška udorna dolina **Rakov Škočjan** z Velikim in Malim naravnim mostom,
- bogat in raznovrsten **rastlinski svet in svet ptic** (življenjski prostor 250 vrst ptic), dvoživk, rib, nevretenčarjev, ...
- **slikovita krajina** s sledovi prazgodovinskih in antičnih prebivalcev na vzpetinah in hribih okrog jezera, dvojni kozolci – topolarji, ostanki lipovih in hruskovih drevoredov...

Številne zanimivosti parka lahko obiskovalci spoznavajo po teh označenih parkovnih poteh:

- **Čebelarška učna pot** na Cerknškem jezeru: Pretržje (med Dolenjim jezerom in Otokom) pri društvenem čebelnjaku Čebelarškega društva Cerknica. Krožna pot, 250 m (1 ura), 13 pojasnjevalnih točk. Pot je lahka, primerna tudi za tiste, ki teže hodijo. Prehodimo jo lahko v vseh letnih časih (informacije: Čebelarško društvo Cerknica, Popkova 1, 1380 Cerknica, tel.: 041 657 297);
- **Naravoslovna učna pot Rakov Škočjan**: Mali naravni most, ruševine cerkvice sv. Kancijana na Velikem naravnem mostu. Enosmerna pot, 3 km (3 ure) in vrnitev na izhodišče, 16 pojasnjevalnih točk (informacije: Hotel Rakov Škočjan, 1380 Cerknica, tel.: 01 709 74 70, e-pošta: kancijan@siol.net ter Zavod za gozdove Slovenije, Območna enota Postojna, Vojkova ulica 9, 6230 Postojna, tel.: 05 700 06 10);
- **Naravoslovna učna pot po Menišiji**: krožna pot, 3 km (3 ure), 9 pojasnjevalnih točk (informacije: Turistično društvo Menišija, Begunje 28, 1382 Begunje pri Cerknici, tel.: 031 599 523);
- **kolesarske poti** po Notranjskem regijskem parku so dobro označene (informacije: Turistično-informacijski center v Cerknici, Cesta 4. maja 51, 1380 Cerknica, tel.: 01 709 36 36, e-pošta: tdrustvo@volja.net).

REDNE LETNE PRIREDITVE

Januar: nočni pohod na Špičko – sobota, najbližja polni luni v januarju

27. april: ornitološki izlet na Cerknško jezero

1. maj: tek na Slivnico

Prva sobota v juniju: tek ob Cerknškem jezeru

Druga sobota v septembru: tek po Rakovem Škočjanu

Od oktobra do aprila se lahko vsak tretji četrtek v mesecu udeležite **predavanj z naravoslovno vsebino**, in sicer ob 19. uri v prostorih Knjižnice Jožeta Udoviča v Cerknici.

Močvirski svišč

Ogled kraškega izvira

Cerknško jezero

Rjavi medved

Požiralniki

DOSTOP DO PARKA

Notranjski regijski park je dostopen po avtocesti Ljubljana–Fernetiči, zapustite jo na izvozu Unec. Dobre avtobusne povezave so samo iz Ljubljane. Avtobusi ustavljajo v vseh vaseh, ki obkrožajo Cerknško jezero.

Tudi povezave z vlakom so dobre. Izstopna postaja za ogled Notranjskega regijskega parka je Rakek. Prednost potovanja z vlakom je tudi, da lahko s seboj pripeljete kolo. Ravno železniška postaja Rakek je dobro izhodišče za kolesarske izlete v Rakov Škočjan ali na Cerknško jezero.

Krajina v Motovilcih

KRAJINSKI PARK GORIČKO

Stičišče treh dežel, treh kultur

Goričko je slovenski del trideželnega čezmejnega parka z Avstrijo (Raab) in Madžarsko (Őrség – Porabje). Je življenjski prostor številnih evropsko ogroženih ter redkih rastlinskih in živalskih vrst. Slikovita kulturna krajina samooskrbnega kmetijstva in različnih poljedelskih kultur: buč, ajde, pire, rži, sončnic, pšenice, koruze in ječmena, v kateri se zrcalijo človekov prvinski odnos do zemlje, sožitje z naravo in njegova občudujoča ustvarjalnost ter izvirnost pri uporabi naravnega materiala, ki ga ponuja zemlja (les, slama, glina). Raj za pohodnike in kolesarje.

Uprava: Javni zavod Krajinski park Goričko
Grad 191, 9264 Grad, tel.: 02/551 88 60, 02/551 88 61, park.goricko@siol.net, www.park-goricko.org

grad Grad
Grad 191, 9264 Grad, tel.: 02/551 88 60, vodniki@goricko.info
Grad je za obiskovalce odprt od 1. aprila do 31. oktobra od

9.00 do 18.00; v marcu in novembru od 9.00 do 16.00.
Vodeni ogledi gradu Grad vsak dan, razen ob ponedeljkih, za predhodno najavljene skupine z najmanj 10 obiskovalci.

Vstop v park je prost. Vstopnina za ogled gradu.

OSEBNA IZKAZNICA PARKA

Lega: skrajni severovzhodni del Slovenije, rob subpanonskega sveta, ob tromeji z Avstrijo in Madžarsko

Velikost: 46.200 ha (462 km²)

Podatki o ustanovitvi parka: 2003

Naravni pomen: naravne vrednote: 47, park je v celoti ekološko pomembno območje, območje Natura 2000 (SPA) za 11 vrst ptic, območje Natura 2000 (SCI) za 18 živalskih vrst in 7 habitatnih tipov

Po Goričkem se lahko podate v spremstvu krajevnih vodnikov ali zaposlenih v Javnem zavodu Krajinski park Goričko, ki za vedoželjne skupine pripravijo naravoslovne in tehniške učne dneve.

VREDNO OGLEDA

- **razkošje biotske raznovrstnosti**, ki ga ponujajo mozaična krajina, pomembna območja gnezdišč, migracijskih poti in prezimovališč za ptice, med drugim bele in črne štokrlje, življenjski prostori najvitalnejše in največje populacije vidre v Sloveniji, življenjski prostori 44 vrst kačjih pastirjev in številnih vrst metuljev;
- **tipična arhitektura ljudskega stavbarstva**, kot so ponekod še s slamo krite strehe, posvetne zidane hiše in sakralna arhitektura, pomniki iz zgodovine, kot so stražni stolpi in stražnice nekdanje železne zavese;
- **etnološke zanimivosti**, zlasti potočni mlini in zbirke orodja tradicionalnih obrti in dejavnosti na kmetijah;
- **grad Grad**, največje grajsko poslopje v Sloveniji s 365 sobami.

Številne zanimivosti parka lahko obiskovalci spoznajo po označenih krajših in daljših pešpoteh v goričkih gozdovih, ob vodah okoli Hodoškega, Ledavskega in Bukovniškega

Vidra

REDNE LETNE PRIREDITVE

Januar: Pout po bregaj pa dolaj – pohod s tremi kralji iz Budincev v Andovce

Februar: Valentinov pohod na Kugel, najvišji breg parka treh dežel; tretja sobota v februarju – stari običaji in prikaz žganjekuhe na sadjarski kmetiji Smodiš v Otovcih

Marec: največji grad v Sloveniji odpira svoja vrata in predstavlja grajski festival

22. marec: Svetovni dan voda – spoznavajmo vodni svet

April: velikonočne delavnice na gradu Grad

22. april: dan zemlje – očiščevalna akcija

Maj: tekmovanje v košnji z ročno koso v Selu; Druga nedelja v maju: majska pesem, pevski zbori, festival skečev, Pečarovci

22. maj: dan biotske raznovrstnosti – sprehod v naravo

24. maj: evropski dan parkov – dan odprtih vrat Krajinskega parka Goričko in gradu Grad

15. junij: vidovo – prireditve ob Bukovniškem jezeru, Dobrovnik; Zadnja sobota v juniju – peli in plesali so jih mati moja, Moščanci

Julij: grajski festival – naravoslovni filmi in koncerti na prostem

15. avgust: velika maša pri Gradu, kramarski sejem

Prvi teden v septembru: noč z netopirji – evropski teden varstva netopirjev

Etnološki muzej

Druga sobota v septembru: trideželnih kolesarski izlet in maraton Goričko–Raab–Őrség/Porabje

Druga nedelja v septembru: den meštrov, Neradnovci

Tretja sobota v septembru: lüpanje kukorce v Selu

Oktober: jesenski bazar – praznik goričkih negovalcev kulturne krajine (Grad), opazovanje ptic na Goričkem

Prva nedelja v oktobru: kapütne den (Šalovci), dödolijada in kulinarčna razstava za zlato kijanco (Puconci)

Zadnja nedelja v oktobru: noč čarovnic (grad Grad)

Drugi konec tedna v oktobru: razstava starih sort jabolk na sadjarski kmetiji Smodiš, Otovci; **Zadnja sobota v oktobru:** evropski pohod ob meji, Cankova

December: božični koncert, Grad

Številna kulturna, športna in turistična društva in JZ KP Goričko prirejajo prireditve s prikazi izročila in običajev, srečanja ob pohodih, kolesarske izlete in maratone. Na gradu Grad se na grajskem festivalu vrstijo koncerti, različne razstave in projekcije naravoslovnih filmov.

Bela štokrlja

jezera ali med geološkimi točkami in suhimi in mokrotnimi travniki ter ob meji in čez mejo v slovensko Porabje in avstrijsko Štajersko in Gradiščansko. Ljubitelji krajših poti se lahko odpravijo po teh poteh: Korovci–Fuks graba, Trdkova–Tromejnik, Bukovniško jezero, Vidrin paradiz, Sladka pot (Berkovci, Ratkovci, Ivanjševci), Zelena pot (Sebeborci), Prosenjakovska pot (Prosenjakovci), Pot vinotočev (Moravske Toplice, Suhi vrh), Panonska pot (Bogojina), Pot kulturne dediščine (Bogojina, Filovci), Geografska pot (Selo), Olivinova pot (Grad), Bernardina pot (Krašči), Vrbova pot (Rogašovci, Nuskova), Zelena vez (učna pot ob nekdanji železni zavasi, Goričko), Pot sožitja (Kančevci, Ivanovci). Ljubitelji daljših pohodnih poti bodo Goričko spoznali med hojo po označeni Pomurski planinski poti ali Evropski pešpoti E7.

Rumena maslenica

DOSTOP DO PARKA

Z rednim potniškim vlakom Ljubljana–M. Sobota–Budimpešta: postaje v M. Soboti, Mačkovci, G. Petrovci, Šalovci, Hodoš; www.slo-zeleznice.si.

Z rednim avtobusom iz M. Sobote v skorajda vse kraje na Goričkem: www.apms.si.

Z avtomobilom po avtocesti A5 sta zahodno Goričko in Grad iz smeri Ljubljane dostopna na izvozu Vučja vas; Radenci, Petanjci, Gederovci, Cankova, smer Kuzma. Vzhodno Goričko je dostopno iz smeri Ljubljane in Madžarske na izvozu M. Sobota vzhod; Rakičan, M. Sobota, smer Hodoš. Vstop na skrajno vzhodno Goričko je na izvozu Turnišče: smer Dobrovnik, naravna vrednota Bukovniško jezero.

Reka Kolpa

KRAJINSKI PARK KOLPA

V objemu belih brez in smaragdno zelene reke

Mogočen tok reke Kolpe, ponekod zarezan v strma, skalna pobočja gozdnate kraške krajine, zaprt v ozke doline, ponekod pa razširjen, umirjeno tekoč po odprtih dolinah. Ob reki belokranjska kraška krajina z obdelanimi vrtačami in terasami, izraz zgledega ravnotežja med tradicionalno kmetijsko rabo in obzirnim odnosom do naravnega okolja. Poleg poplavnih ravnin in strmih bregov se vzdolž mejne reke razprostirajo tudi prostrani belokranjski steljniki z značilno praprotjo, belimi brezami ter bogatim prepletom živalskega in rastlinskega sveta. Domovina pristno ohranjene in še vedno žive tradicije različnih domačih obrti, svojevrstnega kulturnega izročila in dragocene kulturne dediščine.

Uprava: Javni zavod Krajinski park Kolpa
Adlešiči 15, 8341 Adlešiči, tel.: 07/356 52 40, telefaks:
07/356 52 40, info@kp-kolpa.si, www.kp-kolpa.si

Informacijski center: Šokčev dvor
Žuniči 2, 8341 Adlešiči, tel.: 07/356 52 40, telefaks:
07/356 52 40,
info@kp-kolpa.si, www.kp-kolpa.si.

*Ob predhodni najavi odprt vse leto.
Vstop v park je prost.*

OSEBNA IZKAZNICA PARKA

Lega: skrajni jugovzhodni del Slovenije in Bele krajine ob meji s Hrvaško

Velikost: 4331 ha (43,31 km²)

Podatki o ustanovitvi parka: 1998

Naravni pomen: naravne vrednote: 67, park je v celoti ekološko pomembno območje, del območja Natura 2000 (SPA), območje Natura 2000 (SCI) za 12 živalskih vrst in 4 habitatne tipe

Mednarodni pomen:

- EDEN 2010 – reka Kolpa

Glavna znamenitost Krajinskega parka Kolpa je prav gotovo reka Kolpa s svojo dolino. Obiskovalci lahko uživajo v neokrnjeni naravi, tišini, veliki biotski raznovrstnosti in krajinski pestrosti.

VREDNO OGLEDA

- **Šokčev dvor, Žuniči** so informacijska točka, na kateri večina obiskovalcev spozna naravo, kulturo, zgodovino in prebivalce različnih etničnih skupin Bele krajine;
- **opazovanje ptičev** ob reki, v stelnjkih in gozdovih;
- **spoznavanje reke Kolpe ter življenja v reki in ob njej**, plavanje in ribolov ter možnost najema kanujev in raftov;
- **spoznavanje belokranjske krajine** s skrbno obdelanimi njivami, vinogradi, sadovnjaki in travniki, številnimi obdelanimi vrtačami ter stelnjiki – s praprotjo poraščenimi brezovimi gaji;
- **obisk prazgodovinskih poselitev z arheološkimi najdbami** iz okolice Vinice, Zilj in Radencev;
- **ogled ohranjenih značilnih kmečkih dvorov, mlinov in žag;**
- **prikaz tradicionalnih domačih obrti** na kmetijah v Adlešičih, Damlju, Rimu, Vrhovcih, Žuničih in drugod (izdelovanje

najjužnejše točke države Slovenije v Kotu pri Damlju;

- **Mlinarska pešpot** od Damlja do Vinice, na kateri spoznavate tudi bogato tradicijo mlinarstva in žagarstva ob Kolpi;
- **Sejemska pešpot** od Vinice do Žuničev ohranja tradicijo starih sejmskih poti;
- **Grajska pešpot** od Žuničev do Dragoš je 25-kilometrski nezahtevna pot v prelepem naravnem okolju, ki vodi od Šokčevega dvora med vasicami do gradu v Pobrežju in mimo Kuzminega mlina do zadnje informacijske točke v Dragoših;
- **Trška pešpot** okrog Starega trga, na kateri spoznate del Poljanske doline, poteka v treh različicah s skupno dolžino 10 kilometrov;
- **Župančičeva pešpot**, ki vodi iz Dragatuša do Vinice, povezuje obe vasi, v katerih je otroštvo preživljal pesnik Oton Župančič, in tudi oba naravna parka: Lahinjo in Kolpo. Dolžina je 13 kilometrov;
- skozi park vodijo tudi 3 **kolesarske poti**: Kolesarska pot Damlj (dolžina 65 km, najvišja točka 616 m n. m., višinska razlika 466 m), Poljanska kolesarska pot (dolžina 51 km, najvišja točka 622 m n.m.v., višinska razlika 468 m) in Župančičeva kolesarska pot (dolžina 51 km, najvišja točka 334 m n.m.v., višinska razlika 150 m).

Junij: poletne prireditve ob Kolpi, plavanje in čolnarjenje na Kolpi

Julij: kres, puljenje lanu, plavanje in čolnarjenje na Kolpi

Avgust: po domače v dolini Kolpe – srečanje obkolpskih društev, igre na Kolpi, tučnja lana – običaj tučnje, trenja in česanja lanu, plavanje in čolnarjenje na Kolpi

September: dan odprtih vrat v Krajinskem parku Kolpa, obletnica ustanovitve javnega zavoda

Oktober: polharije v Krajinskem parku Kolpa, trgatve grozdja v Beli krajini

November: martinovanja po vsej Beli krajini, postanek piknik pred Šokčevim dvorom

December: letni koncert KUD Božo Račič Adlešiči, rokodelske delavnice na različnih krajih v parku

Žagarjev mlin

Obdelava lana "tučnja"

Smokulja

Žetev lana

lanenega platna, vezenje, petlarstvo, velikonočne pisanice).

Številne zanimivosti parka lahko obiskovalci spoznavajo po teh označenih parkovnih poteh:

- **Belokranjska čebelarstva učna pot Žuniči**, na kateri obiskovalec ob vodstvu izkušenega čebelarja in s pomočjo 11 razlagalnih tabel spozna zgodovino in pomen čebelarjenja;
- **Gozdna učna pot Žeželj**, na kateri ob prijetnem sprehodu spoznate vse značilne drevesne vrste;
- **Živinorejsko-sadjarska učna pot**, ki poteka krožno od Pobrežja skozi Velika in Mala sela do Adlešičev in reke Kolpe in na kateri se obiskovalec sreča s tradicionalno živinorejo, spozna avtohtone in tradicionalne vrste in pasme, vzorčni nasad visokodebelnih sadnih dreves in vinogradništvo;
- **najjužnejša pešpot** od Radencev do Damlja, ki na 11-kilometrski poti obiskovalca ob ogledu pomembnih naravnih vrednot popelje skozi kanjon reke Kolpe mimo

REDNE LETNE PRIREDITVE

Januar/februar: zimsko štetje vodnih ptičev vsak ponedeljek zvečer v prostorih JZ KP Kolpa – Prelo – star družabni običaj, polstenje volne in druga ročna dela, rokodelske delavnice na različnih krajih v parku

22. marec: svetovni dan voda – dejavnosti v zvezi z varstvom voda, pohod po mlinarski pešpoti

April: setev lanu, čistilna akcija ob svetovnem dnevu zemlje

23. april: jurjevo – ljudski običaj

prva sobota po 23. aprilu: Jurjev pohod po Grajski pešpoti

Maj: slikarska kolonija v Damlju: »Eno je Kolpa i Kupa«

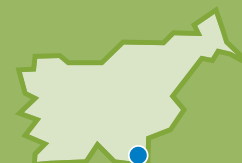
9. maj: dan Evrope – pohod po najjužnejši pešpoti od Damlja do Radencev

22. maj: svetovni dan biodiverzitete – strokovni posvet o biotski raznovrstnosti

24. maj: mednarodni dan naravnih parkov – dan odprtih vrat v Krajinskem parku Kolpa

DOSTOP DO PARKA

Dostop do parka iz smeri Ljubljane po avtocesti z možnostjo uporabe izvoza v Ivančni Gorici (skozi Žužemberk v Belo krajino) ali v Novem mestu. Iz smeri Kočevja vstopimo v park v okolici Starega trga. Če gremo z vlakom, se parku najbolj približamo, če izstopimo na železniški postaji v Črnomlju, od koder se lahko z avtobusom odpeljemo v različne kraje na območju parka. Hrvaška avtocesta Zagreb–Reka se z izvozom na Bosancih približa parku na 5 kilometrov. Direktno avtobusne povezave iz Ljubljane do Črnomlja ni, je le iz Novega mesta. Park je iz vseh smeri dobro dostopen, tudi s kolesom, na konju in peš.

Opuščene soline

Sečoveljske soline so poleg Strunjanskih solin še edine delujoče soline v Sloveniji in edine soline v tem delu Jadrana, v katerih še pridelujejo sol in ohranjajo tradicionalni postopek rokodelske pridelave. 700 let star postopek pridobivanja soli je v sozvočju s človekom in naravo. Tu so se v stoletjih oblikovale razmere, ki ustrezajo posebnim rastlinskim in živalskim vrstam ter njihovemu življenjskemu prostoru. Značilna solinarska krajina je tudi za človeka rezervat ekološko zlahtnega bivalnega okolja ter spomina na nekoč bogato sredozemsko kulturno dediščino in krajino, ki izginja.

Uprava: Krajinski park Sečoveljske soline
SOLINE Pridelava soli, d. o. o., Seča 115, 6320
Portorož, tel.: 05/672 13 30, telefaks: 05/672 13 31,
info@kpss.si, www.kpss.si

Informacijski center na Leri
Seča 115, 6320 Portorož

Čas obiska: V topli polovici leta je park odprt med 8. in 20. uro, pozimi pa med 8. in 17. uro.

Na vstopnih točkah v park je treba plačati vstopnino.

KRAJINSKI PARK SEČOVELJSKE SOLINE

Kjer diši po soli, v kristale ujeti energiji morja

OSEBNA IZKAZNICA PARKA

Lega: skrajni jugozahodni del slovenske jadranske obale na meji s Hrvaško

Velikost: 700 ha (7 km²)

Podatki o ustanovitvi parka: 1990

Naravni pomen: naravne vrednote: 6, park je v celoti ekološko pomembno območje, območje Natura 2000 (SPA) za 30 vrst ptic, območje Natura 2000 (SCI) za 4 živalske vrste in 6 habitatnih tipov

Mednarodni pomen:

- UNESCO – 1993 razglašena za območje Ramsarske konvencije

Soline so izvrsten prostor za opazovanje solinske krajine, slanljubnih živalskih in rastlinskih vrst ter njihovih življenjskih prostorov, postopkov tradicionalne pridelave soli in številnih ptic. Organizirane (in vnaprej najavljene) skupine spremlja vodnik.

VREDNO OGLEDA

- spoznavanje **slanoljubnih rastlin in živali ter njihovih življenjskih prostorov**;
- spoznavanje **številnih vrst ptic**, saj so soline mednarodno pomembno selitveno območje in prezimovališče za ptice;
- ogled delujočih in opuščenih **solinarskih bazenov ter ostankov solinarskih hiš**;
- ogled postopka **pridelave soli** sicer traja skoraj vse leto, najzanimivejše pa je med junijem in septembrom, ko iz zgoščene slanice nastajajo kristali soli;
- obisk multimedijskega centra, v katerem si obiskovalci lahko ogledajo **film o solinah in maketo solin**;
- **razgledna ploščad**;
- obisk **trgovine s soljo**, s soljo povezanimi izdelki in drugimi tamkajšnjimi izdelki ter s prostorom za razstave umetnikov v prenovljeni solinski stavbi;
- ogled **muzeja solinarstva**, ki prikazuje tradicionalni, srednjeveški način pridelave

soli in notranjost solinarske hiše. Muzej je za obiskovalce odprt med 1. aprilom in 31. oktobrom.

Številne zanimivosti parka lahko obiskovalci spoznavajo po označenih parkovnih poteh – sprehajalnih in kolesarskih poteh, opremljenih tudi z informacijskimi tablami.

REDNE LETNE PRIREDITVE

2. februar: ob svetovnem dnevu mokrišč je vstop v park prost, obiskovalci pa brezplačno prejmejo nekaj informacijskega gradiva o parku

Zadnji konec tedna v aprilu: solinarski festival prikazuje običaje in tradicijo (folklor, kultura) nekdanjega življenja v solinah, v objektih na Leri pa potekajo redne predstavitve umetniških del

24. maj: o evropskem dnevu parkov obiskovalci brezplačno prejmejo nekaj informacijskega gradiva o parku (vstop prost)

Avgust: solinarski festival prikazuje običaje in tradicijo (folklor, kultura) nekdanjega življenja v solinah, v objektih na Leri pa so redne predstavitve umetniških del

Srednji žagar

Solinski rakec

Mala bela čaplja

Prihod v park z ladjico

Delujoče soline

DOSTOP DO PARKA

Krajinski park je od Ljubljane oddaljen 130 km. Območji Sečoveljskih solin Lera in Fontanigge za zdaj po kopnem še nista povezani. Za ogled obeh delov parka je treba vstopiti skozi različna kopenska vhoda. Javnega prevoza iz Portoroža ni. Do parka se lahko pripeljete tudi s čolnom, saj je urejen pristajalni pomol.

Logarska dolina

KRAJINSKI PARK LOGARSKA DOLINA

Kjer se ustavi čas in oglaša tišina

Neponovljiva ledeniška alpska dolina, v kateri ni prostora za vasi, ampak le za nekaj kmetij. Dolina z impresivno podobo sredi Kamniško-Savinjskih Alp. Mogočni naravni amfiteater živo zelenih travnikov in gozdov, zaokrožen s kuliso prepadnih sten, kjer v neokrnjeni naravi in visokih stenah najdejo mir gamsi, po modrini neba prijadra planinski orel in na travnikih cvetijo najlepše rože. Ohranjene in še danes delujoče mogočne kmetije, ki svojo dejavnost dopolnjujejo s turizmom.

Uprava: Podjetje za razvoj Logarske doline, Logarska dolina, d. o. o.
Logarska dolina 9, 3335 Solčava, tel.: 03/838 90 04, telefaks: 03/838 90 03, info@logarska.si, www.logarska-dolina.si

Informacijski center: TIC Logarska dolina
Čas obiska (tudi po dogovoru): november–april: med 10.00 in 13.00, maj–junij in september–oktober: med 9.00 in 15.00, julij–avgust: med 8.00 in 18.00, informacijski zaslon v slovenskem, angleškem in nemškem jeziku (vedno dosegljiv).

Na vstopni točki v park se pobira parkirna.

OSEBNA IZKAZNICA PARKA

Lega: severni del osrednje Slovenije, Kamniško-Savinjske Alpe

Velikost: 2438 ha (24,38 km²)

Podatki o ustanovitvi parka: 1987

Naravni pomen: naravne vrednote: 43, park je v celoti ekološko pomembno območje, del območja Natura 2000, del območja Natura 2000

Mednarodni pomen:

- prva nagrada v kategoriji zavarovanih območij na mednarodnem natečaju CIPRA – Prihodnost v Alpah 2005
- EDEN 2009 – Solčavska

Krajinski park Logarska dolina z okolico ponuja številne možnosti dejavnega preživljanja prostega časa. V njem si lahko privoščite vrhunska doživetja. Na Logarsko dolino se odpirajo nepozabni pogledi s travnikov pred dolino, Solčavske panoramske ceste ali z vrhov Kamniško-Savinjskih Alp. Za obiskovalce so organizirani tudi vodeni ogledi.

VREDNO OGLEDA

- doživljajski sprehod po Logarski dolini ali Robanovem kotu – ogled najslikovitše ledeniške doline v Kamniško-Savinjskih Alpah z vrhovi in navpičnimi skalnimi stenami, krnicami, izviri, slapovi, melišči, ledeniški balvani, snežni plazovi...
- opazovanje alpskega cvetja, poslušanje divjega petelina, ruševca med svatovanjem;
- ogled 90 m visokega slapa Rinka, ki je med najvišjimi slapovi v Sloveniji, slapa Palenk in kraškega izvira Črne;
- ogled Potočke zijalke v Olševi;
- ogled obnovljene ogarske koč, Logarjeve kašče, obnovljene planšarije Logarski kot;
- kolesarjenje po Solčavski panoramski cesti;
- stik z naravno in kulturno dediščino območja;

- sodelovanje pri košnji in spravilu sena, ogled kuhanja oglja na tradicionalen način;
- vodeni pohodi v gore in izleti s kolesom.

Obiskovalci lahko številne zanimivosti spoznavanje tudi po **naravoslovno-etnografski poti** po Logarski dolini, ki jih popelje skozi najlepše koticke doline do veličastnega slapa Rinka. Naprej na vrhove pa vodijo urejene planinske poti. Park je tudi območje, na katerem so mogoče različne oblike rekreacije, kot so pohodništvo, planinarjenje, plezanje, sprehod, tek, jahanje, vožnja s kočijo ali lojtrnim vozom, lokostrelstvo, kolesarjenje, pohod s krpljami, turna smuka, ledno plezanje, smučanje, sankanje, tek na smučeh in vožnja s sanmi s konjsko vprego.

Raj za pohodnike

Ogled parka s konjsko vprego

Plodovi tise

REDNE LETNE PRIREDITVE

Januar: tek na smučeh po Logarski dolini – športna prireditev

Junij: pomladanski pohodniški dnevi

Julij: poletne zabavne in kulturne prireditve – tradicionalni Solčavski dnevi in program poletnih dejavnosti

Avgust: poletne zabavne in kulturne prireditve – program poletnih dejavnosti

December: božično-novoletni koncert, Logarska dolina, kulturna prireditev

Slap Rinka

Pogled s Solčavske panoramske ceste

DOSTOP DO PARKA

Do Logarske doline je iz večjih mest v okolici (Ljubljana, Celje in Celovec/Klagenfurt) okoli 75 km, torej dobro uro vožnje. Dostop z avtobusom je mogoč iz smeri Celja, do koder je mogoč tudi prihod z vlakom iz smeri Ljubljana ali Maribor.

Po dogovoru je mogoče organizirati prevoz v Logarsko dolino iz katerega koli kraja v Sloveniji.

Meglice na barju

Prav na pragu glavnega mesta, le nekaj korakov od zadnjih mestnih ulic se med Ljubljano, Vrhniko, Igom in Škofljico razprostira Ljubljansko barje. Dobrih 150 km² močvirne ravnice zaznamuje neskončen mozaik travnikov, steljnikov, njiv, jarkov in mejic. Edinstven splet obširnega zelenega prostora, preletavanja ptic in metuljev, oglašanja žab ter zgodb iz davno minulih koliščarskih dni. Reka Ljubljanica, zgodovinska in legendarna reka, nekdanja plovna pot trgovcev med Nauportusom in Emono, danes Vrhniko in Ljubljano. Najlepše ga doživimo s kolesa, prav posebno doživetje pa je ogled Ljubljanskega barja z balona ali iz struge Ljubljanice.

Uprava: Javni zavod KP Ljubljansko barje
Podpeška cesta 380, 1357 Notranje Gorice, tel.: 08/20
52 350, info@ljubljangobarje.si, www.ljubljangobarje.si;

Vstop v park je prost.

KRAJINSKI PARK LJUBLJANSKO BARJE

Zakladnica ekosistemov na pragu glavnega mesta

OSEBNA IZKAZNICA PARKA

Lega: južno od Ljubljane

Velikost: 14.000 ha (140 km²)

Število naselij: 25

Število prebivalcev: pribl. 30.000

Podatki o ustanavljanju parka: 2008

Naravni pomen: naravne vrednote: 55, park je v celoti ekološko pomembno območje, območje Natura 2000 (SPA) za 22 vrst ptic, območje Natura 2000 (SCI) za 23 živalskih in 1 rastlinsko vrsto ter 7 habitatnih tipov

Ljubljansko barje
— KRAJINSKI PARK —

Zelo redki so primeri na svetu, ko bi se na pragu glavnega mesta razprostiralo območje, dosegljivo peš, s kolesom ali javnim prevozom, s tako bogato zgodovino, arheološko dediščino, etnološkimi posebnostmi in visoko ovrednoteno naravo. Na Ljubljanskem barju si ne le oddahnemo od mestnega vrveža, poletne sopare in meglenege smoga, je tudi **učilnica na prostem**. Za obiskovalce so organizirani tudi vodeni ogledi.

VREDNO OGLEDA

- spoznavanje **ekstenzivnih mokrotnih travnikov** z značilnimi rastlinskimi in živalskimi vrstami ter številnimi pticami, značilnimi za dolge mejice črne jelše, doba in vrb med njivami in travniki, redkimi ostanki barjanskih in poplavnih gozdov;
- spoznavanje **ptic**, saj je park je gnezdišče številnih vrst ptic ter mednarodno pomembno selitveno območje in prezimovališče za ptice;
- ogled **barjanskih rek** Ljubljana, Iška, Iška, Bistra in Borovniščica s pritoki, številnih barjanskih oken, kraških izvirov...
- povzpnete se lahko na **osamelce**, dvignjene nad barjansko ravnico, in uživajte v slikovitosti krajine Ljubljanskega barja;
- ravnica, prepletena s številnimi poljskimi potmi, je primerna za **kolesarski izlet**, ki

lahko traja eno uro ali več dni, nikakor pa ne bo na njem niti enega zahtevnega vzpona;

- številni okoliški kmetje vas rade volje zapeljejo naokrog tudi s **konjsko vprego**;
- na **Malem placu in Jurčevem šotišču** si lahko ogledate še zadnjih nekaj ostankov visokega barja in zanj značilnega rastlinstva, ki je dolga stoletja pokrivalo celotno Ljubljansko barje;
- **Kuclerjev in Podpeški kamnolom** vam osvetlita geološko zgodovino;
- v kraju Jezero v Podpeči boste naleteli na povsem **okroglo kraško jezero**, ki so mu do zdaj izmerili 51 metrov globine;
- spoznavanje številnih arheoloških območij, zlasti kolišč;
- v nekdanji kartuziji v Bistri je danes **Tehniški muzej Slovenije**;
- v Črni vasi si lahko ogledate eno najlepših Plečnikovih cerkva, cerkev sv. Mihaela;
- v Iški vasi je v sv. Mihaelu lapidarij rimskih nagrobnih spomenikov;
- ob poti v **sotesko Iški vintgar** si lahko ob hladnem svežem potoku privoščite prijeten počitek.

Številne zanimivosti parka lahko obiskovalci spoznavajo po teh označenih parkovnih poteh:

- v Dragi pri Igu je naravni rezervat sedmih ribnikov z urejenimi sprehajalnimi potmi in izhodiščem za gozdno učno pot;

- na **Koščevi učni poti** na Iškem morostu lahko spoznavate življenjski prostor travniških vrst ptic, ki so najznačilnejše vrste Ljubljanskega barja, z nekaj sreče pa lahko vidite ali slišite tudi kak redek primer ek škurha ali kosca.

Ljubljansko barje si lahko ogledate sami ali v spremstvu vodnika, ki ga je mogoče dobiti pri Zavodu za turizem Ljubljana, Zavodu Ivan Cankar Vrhnika ali KP Ljubljansko barje.

REDNE LETNE

Februar/marec: Podkrimski pustni karneval

Marec/april: čistilna akcija Stop divjim odlagališčem, sklop predavanj Barje, ali te poznam?

Maj: prvomajski pohod na Krim, pohod po Ljubljanskem barju, kolesarjenje po poti Ostrorogege jelena, Cankarjevi dnevi, srečanje oldtajmerjev

Junij: Argonavtski dnevi, Barjanska noč, pohod po Svarunovi poti, Otroške barjanske žabarije

Julij: konjeniška prireditev v Vrbljenah, dnevi borovnic

Avgust: etnološka prireditev Barje, tekmovanje koscev in grabljic za pokal Ljubljanskega barja, koliščarski tabor za otroke, koliščarski dan

September: izžanski sejem

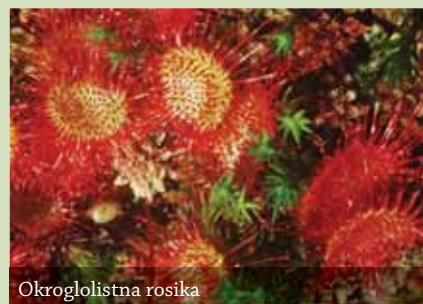
Oktober: jesenska tržnica

Ptičja opazovalnica

Kobilčar

Okroglostna rosika

Krajina Ljubljanskega barja

DOSTOP DO PARKA

Na Ljubljansko barje se lahko z avtomobilom pripeljemo po cesti iz ljubljanske, primorske (Vrhnika) ali dolenske (Škofljica) smeri. Na Barje se lahko odpeljemo tudi z vlakom za smer Borovnica, z ljubljanskim mestnim avtobusom (št. 19 B in 6 B) in primestnimi avtobusi na različnih progah. Iz središča Ljubljane bomo s kolesom sredi Barja v okoli pol ure.

Mesečev zaliv

Flišna obalna krajina na Strunjanskem polotoku. Na prehodu morja v kopno laguna Stjuža s solinami, južna pobočja, obdelana in spremenjena v terase. Najvišji flišnat klif na jadranski obali, najdaljši odsek naravne obale v Tržaškem zalivu, avtohtona rastišča nekaterih sredozemskih rastlin, najsevernejše sredozemske soline, edina morska laguna in najlepši zaliv v Sloveniji so le nekateri od presežnikov na območju parka.

Uprava parka: Javni zavod Krajinski park Strunjan
Pacug 10, 6320 Portorož, tel.: 08/205 18 80,
telefaks: 05/674 69 80, info@parkstrunjan.si, www.
parkstrunjan.si
Informacijsko središče še urejajo.
Vstop v park je prost.

KRAJINSKI PARK STRUNJAN

Kjer se kopno stika z morjem

OSEBNA IZKAZNICA PARKA

Lega: slovenska obala vzhodno od Pirana

Velikost: 429 ha (4,3 km²)

Podatki o ustanovitvi parka: 1990

Naravni pomen: naravne vrednote: 11, park je v celoti ekološko pomembno območje, območje Natura 2000 (SCI) za 2 živalski vrsti in 7 habitatnih tipov

Javni zavod Krajinski park Strunjan
Istituto pubblico Parco naturale Strugnano

VREDNO OGLEDA

- ogled 4 km dolgega delčka naravno ohranjene slovenske obale, to je 80 m visokega flišnega klifa, najvišjega na jadranski obali, in prodnate terase ob njegovem vznožju;
- ogled slikovite in značilne submediteranske krajine, ki predstavlja kopni del rezervata;
- laguna Stjuža in soline z značilnimi ekološkimi razmerami;
- Mesečev zaliv, rastišče dveh vrst morskih cvetnic (*Cimodocea nodosa* in *Zostera noltii*), življenjski prostor školjk leščurja (*Pinna nobilis*) in morskega datlja (*Lithophaga lithophaga*).

Vodene ogleda po parku ob vnaprejšnjem dogovoru za skupine prireja Javni zavod Krajski park Strunjan.

REDNE LETNE PRIREDITVE

Zadnji konec tedna v maju: dnevi artičok, ki jih prireja Turistično društvo Solinar

14. avgust: procesija z barkami, ki poteka vsako leto, ko strunjansko Marijo iz piranske cerkve sv. Jurija po morju prepeljejo do strunjanske cerkve Marijinega prikazanja. Prireditev vključuje kulturni in verski program, ki se konča 15. avgusta z Marijinim vnebovzetjem oz. svetimi mašami v Strunjanu

15. oktober: tradicionalni turnir pandola, starodavne istrske igre, ki jih prireja Turistično društvo Solinar Strunjan

Drugi konec tedna v novembru: tradicionalni praznik kakijev s strokovnim, kulturnim in zabavnim programom, kulinarčno ponudbo

ter odprto tržnico strunjanskih dobrot v organizaciji Turističnega društva Solinar Strunjan

Galerija Talasa Strunjan (Terme Krka) v sodelovanju z Galerijo Insula iz Izole vsako trimesečje prireja likovne razstave priznanih slovenskih umetnikov.

Strunjanske soline

Jagodičnica

Morska favna in flora

Morski konjiček

Flišna obala

DOSTOP DO PARKA

Z avtobusom ali vlakom se pripeljete do Kopra, tu presedete na krajevni avtobus, ki vozi v Piran. Ena njegovih postaj med Izolo in Piranom je tudi v Strunjanu.

Reka Lahinja

KRAJINSKI PARK LAHINJA

Ogrlica miniaturnih naravnih biserov

OSEBNA IZKAZNICA PARKA

Lega: jugovzhodna Slovenija, jugovzhodni del Bele krajine v povirju reke Lahinje
Velikost: 200 ha (2 km²)

Podatki o ustanovitvi parka: 1988

Naravni pomen: naravne vrednote: 11, park je v celoti ekološko pomembno območje, območje Natura 2000 (SCI) za 13 živalskih vrst in 6 habitatnih tipov

Krajina mokrotnih travnikov, nizkega barja, lok, logov, vlažnih depresij, poplavnih ravníc ob vijugavem z gostim rastlinjem obdaním tokóm reke Lahinje in njenih pritokov. Velika biotska raznovrstnost. Oaza za močvirske ptice v neprehodnem trstičju. Kraški pojavi, nastali na plitvem belokranjskem krasu. Manjše gručaste vasi le na vzpetinah in terasah na obrobju parka. Izjemna arheološka najdišča, priče predzgodovinskih kultur.

Upravljavec: RIC Bela krajina
Trg svobode 3, 8340 Črnomelj, tel.: 07/305 65 30,
telefaks: 07/305 65 31, info@ric-belakrajina.si, www.
belakrajina.si

Vstop v park je prost.

Naravno najbolj ohranjeno je izvorno območje reke Lahinje, ki je zavarovano kot naravni rezervat Lahinjski lugi. Nekoliko večje močvirje so Nerajski lugi, ki so prava botanična zakladnica in ob visokih vodah dajejo vtis jezera. Na sprehodu po parku boste naleteli na vrsto redkih in ogroženih rastlinskih in živalskih vrst. Prijetno je v Klepčevem mlinu in žagi venecijanki na okljuku reke Lahinje v Pustem Gradcu, ki je eno redkih ohranjenih neposeljenih prazgodovinskih naselij v Evropi. Za obiskovalce so organizirani tudi vodeni ogledi. Po parku se je mogoče zapeljati s čolnom po reki Lahinji.

VREDNO OGLEDA

- naravno ohranjena reka Lahinja, potok Nerajčica in drugi pritoki z izrazitimi okljuki, pestra obrežna in vodna vegetacija;
- prepleti mokrotnih travnikov in nizkega barja (Nerajski lugi, Lahinjski lugi), življenjski prostori številnih vodnih in obvodnih živalskih in rastlinskih vrst, med drugim vidre (*Lutra lutra*), številnih vrst ptic, želve sklednice (*Emys orbicularis*);
- številni kraški pojavi: kraška kotanja, vodne jame, goli kras, naravni kamniti most, kraški izviri, ponorna kraška jama Djud ali Zjot;

- prazgodovinska poselitve z najdbami iz mlajše kamene, bronaste in železne dobe ter ostanki iz antike;
- naselje Pusti Gradec na okljuku reke Lahinje;
- informacijski center v Velikem Nerajcu (hiša, stara nad 200 let, s črno kuhinjo);
- galerija domače obrti Vere Vardjan (izdelki iz gline);
- podeželska cerkev vseh svetnikov z zvonikom na preslico;
- leseni hiši v Velikem Nerajcu, ki sta bili v sklopu premožnejših kmetij in sta bili namenjeni mladoporočencem;
- gomilsko halštatsko grobišče Veliki Nerajec;
- obnovljena Klepčev mlin in žaga.

Košnja

Vodomec

Izvir reke Lahinje

Močvirska perunika

Stara žaga

Tradicionalna belokranjska hiša

DOSTOP DO PARKA

Do Bele krajine vodi več poti. Če se odpravite z avtobusom ali osebnim avtomobilom iz Ljubljane pot nadaljujete čez Žužemberk po partizanski magistrali do Črnomlja. Ali pa se iz Ljubljane odpravite po avtocesti do Novega mesta in naprej čez Dolenjske toplice do Črnomlja. V Črnomlju pot nadaljujete v smeri Vinica. Po dobrih 9 km se pripeljete do vasi Dragatuš, od tu pa dobrih 700m do prve vstopne točke v Krajinski park Lahinja. Iz Hrvaške strani je najbolje, da prečkate državno mejo Bosiljevo (HR) – Vinica (SLO) in se proti Črnomlju peljete še dobrih 8 km do prve vstopne točke v Krajinski park Lahinja.

Slanoljube rastline

NARAVNI REZERVAT ŠKOCJANSKI ZATOK

Zelena oaza na pragu Kopra

OSEBNA IZKAZNICA REZERVATA

Lega: jugozahodna Slovenija, v neposredni bližini Kopra

Velikost: 122 ha (1,22 km²)

Podatki o ustanovitvi rezervata: 1998

Naravni pomen: naravne vrednote: 1 (celotno območje naravnega rezervata), rezervat je v celoti ekološko pomembno območje, območje Natura 2000 (SPA) za 4 vrste ptic, območje Natura 2000 (SCI) za 2 živalski vrsti in 5 habitatnih tipov

Naravni rezervat Škocjanski zatok je največje brakično (polslano) mokrišče v Sloveniji. Obnovljeno leta 2007 po dolgoletnem zasipavanju in načrtnem izsuševanju zaradi širitve mesta in pristanišča. Dandanes raj za vodne ptice.

Upravljavec: Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije (DOPPS)
Tržaška cesta 2, 1000 Ljubljana, tel.: 01/426 58 75, telefaks: 01/425 11 81, dopps@dopps.si, www.ptice.si

Začasni informacijski center NR Škocjanski zatok
Staničev trg 16, 6000 Koper, tel.: 05/626 03 70, 051 680 442, telefaks: 05/626 03 69, skocjanski@skocjanski-zatok.org, www.skocjanski-zatok.org

Odprto: ponedeljek, sredo, petek od 10.00 do 12.00 in v sredo od 15.00 do 17.00.

Vstop v naravni rezervat je za posamezne obiskovalce prost, vodenje po njem pa od ponedeljka do petka organizira upravljavec za plačilo ter po predhodnem dogovoru in rezervaciji datuma obiska. Naravni rezervat Škocjanski zatok je za obisk odprt od sončnega vzhoda do sončnega zahoda vse dni v letu.

Za vsakogar, ki bi rad doživel zakladnico biotske raznovrstnosti sredozemskega mokrišča v malem, je obisk Škocjanskega zatoka prava izbira. Na sprehodu po urejeni učni poti obiskovalci lahko spoznajo bogat rastlinski in živalski svet rezervata z mnogimi redkimi in ogroženimi vrstami. Favniško podobo območja dopolnjujejo še kamarški konji in istrsko (podolsko) govedo, ki s pašo skrbijo za vegetacijsko ravnovesje sladkovodnega dela naravnega rezervata. Upravljalavec rezervata prireja za različne izobraževalne skupine ter za obiskovalce s posebnim interesom in zahtevami strokovna vodenja, naravoslovne dneve in vodene izlete, ki potekajo po krožni učni poti na sladkovodnem delu rezervata.

VREDNO OGLEDA

- spoznavanje brakične lagune z gnezditvenimi otočki, poslanimi mlakami in polji, na katerih se razrašajo različne vrste slanuš;
- ogled sladkovodnega močvirja z močvirnimi travniki in odprtimi vodnimi površinami, obdanimi s trstičjem in toploljubnim grmiščem;
- opazovanje številnih ptic: rezervat je življenjski prostor 225 vrst ptic, od teh je okoli 50 vrst gnezdil, zato je evropsko

Polojnik

pomembno gnezdišče, prezimovališče in selitveno počivališče za številne vrste ptic.

Krožna učna pot v dolžini 2,2 km je speljana po obrobju sladkovodnega dela rezervata na Bertoški bonifiki in se na petih ključnih mestih razširi v urejena opazovališča z izobraževalnimi vsebinami o rastlinskem in živalskem svetu Škocjanskega zatoka. Ob poti so urejene mlake različnih velikosti in oblik, ki obiskovalcem omogočajo, da doživljajo naravo iz neposredne bližine. Dostop in sama učna pot sta prilagojena za obisk ljudi s posebnimi potrebami – slepih in slabovidnih ter gibalno oviranih.

REDNE LETNE PRIREDITVE

2. februar: organizirano vodenje po rezervatu ob svetovnem dnevu mokrišč

Marec: otroški slikarski ektempore ob dnevu voda

April: začetek gnezditvenega obdobja. Z nekaj temeljnega znanja boste v grmovju ob krožni učni poti po petju zlahka prepoznali slavca, črnoglavko in svilnico, iz trstičja pa neumorno petje rakarja in srpične trstnice. Na otočkih lagunskega dela rezervata vas bosta razveselili koloniji gnezdečih polojnikov in navadnih čiger

24. maj: ob evropskem dnevu parkov obiskovalci prejmejo brezplačno informacijsko gradivo o rezervatu

Ozkolistna mrežica

Avgust/september: v tem obdobju boste v rezervatu lahko opazovali stoglave jate velikih, malih belih in sivih čapelj, ki ob večerih posedajo na drevesih tamarisk

Prvi konec tedna v oktobru: opazovanje in štetje ptic ob evropskem dnevu opazovanja ptic

November: prihod prvih večjih jat prezimujočih vodnih ptic na območje rezervata

December/februar: v tem obdobju se številčnost prezimujočih vodnih ptic iz dneva v dan povečuje do začetka februarja, ko njihovo število doseže vrhunec. Nato se začne njihovo število postopno zmanjševati, ko se prve jate zimskih gostov začno seliti v svoja severna gnezdišča. Po številu v tem obdobju prevladujejo rumenonogi, rečni in sivi galebi, številni pobrezniki, kot npr. veliki škurh, zelenonogi in mali martinec, ter različne vrste ponirkov, rac in gosi.

Opazovanje ptic

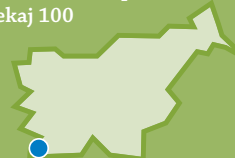

Polšana laguna

DOSTOP DO REZERVATA

Z avtomobilom: glavni vhod v naravi rezervat Škocjanski zatok je na Bertoški bonifiki. Hitro cesto Ljubljana–Koper zapustite na odcepu Bertoki/Bertocchi. Z odcepa se usmerite po bertoški vpadnici proti bazi AMZS in na prvem odcepu zavijte levo v naravi rezervat, ki ga lahko že prej vidite na svoji levi strani.

Z vlakom in avtobusom: iz smeri Ljubljana se z vlakom ali medkrajevnim avtobusom pripeljete do glavne železniške in avtobusne postaje Koper, od koder se do glavnega vhoda v rezervat napotite peš po označeni kolesarski stezi (Pot zdravja in prijateljstva – Porečanka/Parenzana), ki poteka vzdolž polsane lagune. Ko prispete do križišča z bertoško vpadnico, zavijte levo in po nekaj 100 metrih prispete do vhoda v rezervat.

Pogled na Radensko polje

Z gozdnimi pobočji obdano 4,5 km dolgo kraško polje, ki je na najširšem delu široko 1,2 km, na najožjem pa le 400 m in ima tri ločene sisteme ponikalnic. Po obilnem deževju jezero, ki se izprazni v nekaj tednih. Kopanj, 392 m visoki osamelec sredi kraškega polja, je najlepši primer huma v Sloveniji.

Informacijska pisarna: Center Grajski vrt Boštanj
Veliko Mlačevo 59, 1290 Grosuplje, tel.: 040 655 795,
040 655 796, 040 655 797, info@radenskopolje.si,
www.radenskopolje.si, www.grajski-vrt.si

*park v ustanavljanju

KRAJINSKI PARK RADENSKO POLJE*

Slikovito kraško polje s skrivnostnim podzemljem

O RADENSKEM POLJU

Lega: osrednja Slovenija, 20 km jugovzhodno od Ljubljane, na jugovzhodu Grosupeljske kotline

Velikost: pribl. 1500 ha (15 km²)

Podatki o ustanavljanju parka: 2007 – začetek izvajanja večletnega projekta ustanovitve med občino Grosuplje ter Ministrstvom za okolje in prostor

Naravni pomen: naravne vrednote: 34, bodoči park je v celoti ekološko pomembno območje, potencialno območje Natura 2000 (SCI) za 10 živalskih vrst in 3 habitatne tipe

Območje Radenskega polja je naravni in kulturni biser, katerega sedanja biotska raznovrstnost je nastajala v tisočletnem medsebojnem vplivu narave in ljudi. Obiskovalcem ponuja številne doživljajske vtise, ki so mešanica naravne in kulturne dediščine, običajev in navad nekega območja.

VREDNO OGLEDA

- bogastvo kraških pojavov na razmeroma majhnem območju: kraški izviri, ponorne jame, presihajoče jezero, retja ali estavele, ki delujejo kot izviri v deževnem in kot ponori v sušnem obdobju;
- raznolikost habitatnih tipov, kot so različno vlažna travišča, stoječe in tekoče površinske in podzemne vode, podzemne jame...;
- pestrost rastlinskega in živalskega sveta zaradi spreminjajočega se vodnega režima;

- razvaline gradu na griču Boštanj, cerkev sv. Marije na osamelcu Kopanj, sledovi bronastodobnega bivališča, najdeni v jami Viršnica;

Številne zanimivosti parka lahko obiskovalci spoznajo po teh označenih parkovnih poteh:

- **Blagajeva pot**; krožna pot iz Centra Grajski vrt Boštanj mimo razvalina gradu Boštanj (30 minut);
- **pot iz Grajskega vrta Boštanj** – Veliko retje – Zagradec – Beznica – Srednjice – Močilo – Novljanovo retje in nazaj (3 ure);
- **Velika Račna in Kopanj** (1 ura);
- **krožna pot Velika Račna** – izvir Šice – Mala Račna – Zatočna jama – Lazarjeva jama – Viršnica – Velika Račna (2 uri).

REDNE LETNE PRIREDITVE

Februar: Prešernov pohod iz Grosupljega do Kopanja, učimo se obrezovati sadno drevje

Marec: spomladansko reševanje dvoživk na odseku regionalne ceste Mlačevo–Velika Račna

April: tradicionalni velikonočni sejem na Boštanju, vsakoletni praktični tečaj izdelovanja košar (spomladanski del)

Maj: spomladanski pohod po Radenskem polju (sobota, najbližja 24. maju, evropskemu dnevu parkov), učimo se prepoznovati in uporabljati zdravilna zelišča (spomladanski del)

September: učimo se prepoznovati in uporabljati zdravilna zelišča (jesenski del)

Oktober: vsakoletni praktični tečaj izdelovanja košar (jesenski del)

November: jesenski pohod po Radenskem polju

Visoke vode na Radenskem polju

Sibirska perunika

Ogled retij

DOSTOP DO RADENKEGA POLJA

Peljite se po avtocesti A2, smer Novo mesto, zavijte na prvem odcepu za Grosuplje. Peljite se ves čas po prednostni cesti pribl. 1,5 km, prispeli boste do krožišča. Izberite prvi izvoz desno, smer Krka, Radensko polje. Peljite se po prednostni cesti, prečkajte železniško progo in peljite še pribl. 2 km po prednostni cesti. Za tablo Veliko Mlačevo nadaljujte pot naravnost še pribl. 200 m in potem za rastlinjaki zavijte desno. Peljite naravnost in prispeli boste na Grajski vrt Boštanj, kjer je osrednja točka parka z informacijsko pisarno. Druga izhodiščna točka z informativnimi tablam pa je v vasi Velika Račna.

Pogled z Grintavca

Osrednji del gorovja Kamniško-Savinjskih Alp s strmimi ostenji visokih gora, širnimi gozdovi, skrivnostnimi dolinami z igrivimi potoki, čez gladke skale padajočimi slapovi in proti dolini hitečimi bistrimi rekami. Bogastvo neokrnjene narave, ki je pravi zaklad za tiste, ki uživajo v njeni prvobitnosti. Dragocena zapuščina preteklih rodov kmetov, gozdarjev, pastirjev in gornikov. Kraljestvo gorskih kmetij, raztresenih visoko pod gorami.

Informacijska točka Logarska dolina
Logarska dolina 9, 3335 Solčava, tel.: 03/838 90 04,
041 467 122

Turistično informacijski center Kamnik
Glavni trg 2, 1240 Kamnik,
tel.: 01/831 81 91, 031 694 134, info@ksa.si, www.
ksa.si

*park v ustanavljanju

REGIJSKI PARK

KAMNIŠKO-SAVINJSKE

ALPE* Kjer v nebo kipijo strmi vrhovi gora

OSEBNA IZKAZNICA

Lega: ob meji z Avstrijo, na stičišču Gorenjske, Štajerske in Koroške

Velikost: pribl. 25.000 ha (250 km²)

Podatki o ustanavljanju parka: 2005

– začetek izvajanja večletnega projekta ustanovitve med občinami Jezersko, Kamnik, Luče, Preddvor in Solčava ter Ministrstvom za okolje in prostor

Naravni pomen: naravne vrednote: 212, bodoči park je v celoti ekološko pomembno območje, območje Natura 2000 (SPA) za 10 vrst ptic, območje Natura 2000 (SCI) za 5 živalskih in 5 rastlinskih vrst ter 18 habitatnih tipov

Poleg območja varovanja narave in ohranjanja kulturne krajine so Kamniško-Savinjske Alpe tudi območje, na katerem je mogoče raziskovati, se izobraževati, preživljati oddih in doživljati naravo. Obiskovalci lahko park doživljajo s pomočjo številnih zloženek in informacij, ki jih je mogoče dobiti na dveh informacijskih točkah, pa tudi na označenih tematskih poteh in vodenih izletih. V bodočem parku sta tudi obstoječa krajinska parka Logarska dolina in Robanov kot z vsemi svojimi značilnostmi in prireditvami, ki jih tu posebej ne navajamo.

VREDNO OGLEDA

- obisk **visokogorskega sveta** z visokimi dvatisočaki, kot so Grintovec, Kočna, Skuta, Storžič, Ojstrica, Raduha in drugi, kjer lahko odkrijemo razne oblike visokogorskega krasa, kraške predalpske planote, naravna okna in mostove, melišča, skalne osamelce in balvane izjemnih velikosti; tukaj je tudi življenjski prostor značilnih gorskih živali, kot so gams, kozorog, planinski orel, in endemičnih rastlinskih vrst, kot so julijska smiljka, kamniška ivanjščica, Kernerjev mak;
- obisk **ledeniških dolin**, kot so Logarska dolina in Robanov kot na Solčavskem ter Ravenska in Makekova kočna na

Jezerskem;

- obisk **dolin rek** Kamniške Bistrice z izviro in sotesko Predaselj, Kokre, Savinje z izviro in Bele, ob katerih so speljane razne tematske pešpoti;
- obisk **slapov** Rinke v Logarski dolini, Čedca na Jezerskem in Orglic v Kamniški Bistrici;
- obisk **podzemnega sveta** s Snežno jamo na južnem pobočju Raduhe;
- obisk tradicionalnih **pašnih planin** z najbolj poznano Veliko planino;
- ogled **sakralne dediščine** z gotskima cerkvama sv. Primož nad Stahovico in Marije Snežne v Solčavi.

REDNE LETNE PRIREDITVE

Marec: smučanje po starem za pokal šinkel na Veliki planini

April: Arničev zimski pohod na Raduho

Maj: praznik glasbe in veselja, Preddvor

Junij: srednjeveški dnevi v Kamniku, glasbeni festival na Jezerskem »VOX LACI – glas jezera« – preko poletja, kolesarski maraton Alpe, semenj v Kokri

Julij: Lučki dan v Lučah, pohod na Moličko peč, dnevi turizma na Solčavskem

Avgust: ovčarski bal na Jezerskem, pastirski

praznik na Veliki planini, kmečki praznik pod Storžičem

September: dnevni narodnih noš v Kamniku

Viharnik

Divji petelin

Planinarjenje

Velika planina

Izvir Kamniške Bistrice

DOSTOP

Do Kamniško-Savinjskih Alp je mogoče priti iz gorenjske in štajerske smeri. Na gorenjski strani lahko do območja pridemo skozi Kamnik (iz Ljubljane z vlakom, avtobusom ali avtomobilom) in naprej do Kamniške Bistrice ali po dolini Kokre do Jezerskega, iz štajerske smeri pa po avtocesti Maribor–Ljubljana, na izvozu za Šentrupert zavijemo proti Lučam in naprej proti Logarski dolini.

URBANO UBRANO

Odprite oči za arhitekturo slávitega Jožeta Plečnika. Z njo je prežeta vsa Ljubljana!

9 VROČIH DEJSTEV

Pridi in poglej od blizu.

ZVON IZPOLNJENIH ŽELJA

V cerkvi na otoku presenetljivega Blejskega jezera potegnite za vrv zvona. Želje se vam bodo izpolnile!

PODZEMNO NADZEMNO

Edinstvena kraška pokrajina razkriva podzemne skrivnosti in nadzemna doživetja na več kot 500 kvadratnih kilometrih.

MISTIKA MEDITERANA

Veduta Pirana, srednjeveškega bisera ob morju, se druži z umetnostjo in z zvoki slávitega Tartinija.

GOSTO GOZDNO

Največji ostanke pragozdov na Kočevskem so zaščitena naravna dediščina. Presenečajo z mnogimi posebnostmi!

DOBRODEJNE VODE

Številni termalni vreli, ki na površju dosežajo 32-73° C so samosvoj vir dobrega počutja v Sloveniji.

PRABABICA VINA

Najstarejša vinska trta na svetu, stara več kot 400 let, raste v Mariboru.

KULTNA KULTURA

Ustvarjalno stičišče Alp, Mediterana in Panonske nižine vabi s številnimi posebnostmi, prireditvami, festivali.

ALPSKO POSKOČNO

Ansambel bratov Avsenik je ustvaril samosvojo narodno glasbo. Poskočnice, zaigrane s harmoniko, trobento, klarinetom, bas kitaro in kitaro so osvojile ves svet!

VROČE POVEZAVE

Splošne:

www.slovenia.info/lovebooking

www.slovenia.info/lovemap

www.slovenia.info/loveevents

www.slovenia.info/loveshop

www.slovenia.info/lovepublications

www.slovenia.info/lovegreen

Poslovne:

www.slovenia.info/loveboard

www.slovenia.info/lovepress

www.slovenia.info/lovephoto

SLOVENIA GREEN

V Sloveniji si prizadevamo za trajnostni razvoj. Naše delovanje je prežeto s spoštovanjem do okolja in narave, upoštevamo tudi posebnosti različnih krajev. To je pomembno za vsakega od nas in za naše okolje. Bodite zeleni tudi vi in pomagajte, da bodo naravne lepote naše dežele ostale neokrnjene.

Slovenska turistična organizacija je zavezana k zelenemu delovanju. S projektom »SLOVENIA GREEN« želimo predstavljati našo deželo na okolju prijazen način ter širiti željo in znanje o okolju prijaznem delovanju tudi na druge.

ZELENA DEJSTVA

Slovenija je dežela s čudovito neokrnjeno naravo, ki jo cenimo prebivalci in turisti. Naravne danosti so temeljni pogoj za razvoj zelenega, odgovornega turizma.

- Slovenija je s približno 60 odstotki gozdnih površin druga najbolj gozdnata država v Evropi.
- Kar 36 odstotkov površine Slovenije je vključenih v območje Natura 2000.
- Petina slovenske obale je zaščiteno območje.
- Slovenija je dežela vode. Po količini rečne vode na prebivalca je Slovenija med najbogatejšimi evropskimi državami. Pitna voda v Sloveniji je med najčistejšimi v Evropi in celo na svetu.
- Slovenski rastlinski in živalski svet skriva številna presenečenja. Več kot 22.000 živalskih in rastlinskih vrst Slovenijo uvršča med naravno najbogatejše v Evropi.
- Pragozd je v naši državi samo 60 kilometrov vstran od glavnega mesta Ljubljane.

V NARAVNE PARKE VABIMO PREDVSEM OBISKOVALCE, KI:

- razumejo, da je park življenjski prostor ogroženih živali in rastlin ter prostor, v katerem se varujejo naše naravne vrednote in kulturna dediščina;
- pokažejo spoštovanje do rastlin, rastočih v parku, in živali, živečih v njem, ter do nežive narave (kamenje, skale, fosili, ...);
- uživajo v tišini parka, ga občudujejo z očmi ali fotografskim aparatom in uživajo v slikovitosti krajine, pojavnosti živega sveta in vonju rastlinskega sveta;
- enkratno naravno okolje zavarovanega območja najraje doživljajo peš ali s kolesom po označenih poteh;
- ne odnašajo rastlin s seboj, ker se zavedajo, da so ogrožene in najlepše, ko jih opazujemo v naravi;
- spoštujejo delo in trud domačinov, ki živijo v parku ali ob meji z njim;
- pustijo motorna vozila na parkiriščih pred vhomom v park ali v parku, pri tem pa se počasi peljejo mimo sprehajalcev in kolesarjev;
- se sprehajajo s psi na vrvici, da ne bi vznemirjali obiskovalcev in ptic in ali drugega rastlinskega in živalskega sveta;
- skrbijo, da park ostaja čist, tako da odpadke odnesejo domov ali do najbližjega zabojnika.

Izdala in založila:

Slovenska turistična organizacija ter
Ministrstvo za okolje in prostor

Uredništvo: Jelena Hladnik, MOP in Lučka Letič, STO

Oblikovanje in postavitve: Alenka Miklavžin, MOP

Besedilo: Jelena Hladnik, Suzana Zupanc Hrstar in upravljalci zavarovanih območij

Fotografije: arhivi slik Ministrstva za okolje in prostor ter upravljalcev zavarovanih območij, Borut Lozej, Branko Čeak, Jelena Hladnik, Matevž Lenarčič, Oskar Karl Dolenc, Aleš Zdešar, Jože Mihelič, Dagmar Wolf, Lucija Zorenč, Nada Vreže, Valentin Schein, Hrvoje Oršanič, Kristjan Malačič, Tomislav Urh, Iztok Škornik, Davorin Tome, Luka Pintar, Brina Knez, Dean Putrle, Tihomer Makovec, Vera Vardjan, Silvo Plavec, Anita Golubič Prosenjak, Alenka Mihorič, Boris Mozetič, Bojana Lipej, Kajetan Kravos, Primož Lajevec, Tina Mikuš, Borut Peršolja, Tomo Jeseničnik, Boris Grabrijan, Barbara Zupanc, Janez Božič, Lidija Ivanšek, Miha Krofel

Zemljevid: Ministrstvo za okolje in prostor ter Agencija RS za okolje

Lektoriranje: Sektor za prevajanje Generalnega sekretariata Vlade RS

Tisk: Delo TČR d.d.

Naklada: 10 000 izvodov

Ljubljana, december 2010

www.slovenia.info

Slovenska Turistična
Organizacija
Dimičeva 13, 1000 Ljubljana
tel.: 01 589 85 50
telefaks: 01 589 85 60

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR

I FEEL
SLOVENIA

Tiskano na recikliranem papirju.

Na naslovnici: Ljubljansko barje

